

„Nincs más haza, csak az anyanyelv” *Márai Sándor*

Sípós Sándor: Portré

416-596-0297
toms-place.com

190 Baldwin St.
Kensington Market
Just west of Spadina

M-W 10-6
Th-F 10-7
Sat 9-6
Sun 12-5

Tom's Place

Tom's Place and the Mihalik family have strong Hungarian roots but at the same time are very proud Canadians. Pictured above is Tom Mihalik, with his son Tom Jr., both ready to serve you at Tom's Place. Established in 1958, Tom's Place now offers the biggest selection of suits in North America, all at great prices.

Please visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.

*Designer
Men's & Women's
Clothing for
Over 50 Years*

LOCATION

3090 Lenworth Drive Mississauga
ON, L4X 2G1

PHONE: 905) 624-9311

HOURS

Su-M Closed
T-F 8 am - 6 pm
Sa 8 am - 3 pm

2020. ÁPRILIS

Már nem kétséges: a koronavírus után más lesz az élet és megváltozik az ember! Várjuk tehát, hogy tetőzzék a világjárvány, hogy majd kikerülve belőle vagy éppen életben maradván, bizonyítsuk: igenis, képesek vagyunk megváltozni. A járvány nem egy területet szemelt ki magának, hanem az egész földgolyót belepte – egyszerre, váratlanul, válogatás nélkül. Mert csodaszép bolygónkat Isten a saját gyönyörűségére teremtette, és szintén saját kedvére élettel is megtöltötte, benépesítette: növényekkel, állattal – és emberrel „díszítette”. De csak a homo sapiens, az ember képes gondolkodni, cselekedni – Isten elvárásait végrehajtani. És az Ember iparkodott – mindent megtett és tesz, hogy bizonyítsa magabizonyosságát. Most azonban mintha eljutott volna oda, hogy magasabb rendűnek kezdi képzelni magát a teremtő Istennél is! Megkezdte átrendezni az életet – minden szinten és minden fokon eltorzítja, ami eddig, a világmindenség óta, jó volt és működött. A Fennvaló szerint eljött az ideje annak, hogy megállj-t parancsoljon! És nem fog tetőzni mostanában a világjárvány, mert még csak csodálkozunk, netán viccelődünk a hivatalos intézkedések tömkelegén, de még nem mutatjuk semmi jelét annak a változásnak, amit Isten elvár a Homo Sapiens-től: hogy tegye meg a legtöbbet, amire képességet kapott, de csak azt: legyen Ember! Gyógyítson, tanítson, kapáljon, főzzön – és nemzetet vezessen. Ne az legyen immár a mérce, hogy milyen puccos öregotthonba tudjuk bedugni második gyermekkorukat élő szüleinket, nagyszüleinket, hanem szorítsunk az életünkben, otthonaikban kis kényelmes sarkot számukra, ahol nézhetik sürgésforgásukat, és úgy tudjunk majd ennek örülni, mint a szintén magatehetetlen, pelenkázásra szoruló újszülötteinknek. A Tízparancsolatból tartunk be néhány paragrafust, legalább annyit, hogy ne lopj és ne hazudj! Ma még a világjárvány a személyi kultusz építésének szakaszában van, ma még kejelegve taposunk embertársaink személyi méltóságában – ma még az a mérce, hogy hány maszkot készítettünk, ma még azzal telnek a személyi naplók lapjai, hogy hányszor osztottuk a tanácsot és dicsértük magunkat a tévében, rádióban, hányszor hirdettünk ígét a képernyőn, de eszünkbe sem jut felemelni a telefonkagylót, hogy egy ártatlan áldással könnyítsünk valamelyik, számunkra haszontalannak elkönyvelt nagybeteg szenvedésén. Ma még elhalasztott, nagypénzt ígért rendezvényeinkért kesergünk, ma még a bezárt pénztáráknál számigáljuk, hogy mit veszítünk – s ha, Isten ments, mégis meglep valakit a koronavírus, aki vagyonával védettnek hitte magát, akkor csodálatos szöveggel búcsúztatjuk az addig félredobott hozzátartozónkat! Amíg ezt látja a koronavírus irányát is igazgató Fennsége Erő, amíg le nem térdelünk Krisztus keresztyé alá bűnbocsánatért – függetlenül felekezeti hovatartozás nélkül – addig nem fog megváltozni velünk és bennünk semmi! Nézzünk magunkba, ezt kívánja tőlünk Nap, Fa, Virág – az egész földkerekség! Mert – az Antigonéból idézve – „Sok van, mi csodálatos,/ De az embernél nincs semmi csodálatosabb.”

Dancs Rózsa

TARTALOMBÓL

Mécs László: Valamit vinni kell, Something you have to bring	2
Interjú Erdő Péter bíborossal a NEK elhalasztásáról	3
Babits Mihály: Húsvét előtt (vers)	4
Wass Albert: Nagypénteki sirató (vers)	5
Küzdve és bizva... A Jakab Antal Kereszténykör közleménye	6
Wass Albert: Tizenhárom almafa (részletek)	8
Kaiser László Németh Lászlóról...	11
Németh László: Emelkedő nemzet	13
Útó Gusztáv: Sipos Sándor víziói	14
Radnai István: Kereszt	16
Para Olga: Trianon (vers)	16
Csabai János: Búcsú Fekete Györgytől	18
Babits Mihály: Hazám (vers)	19
Juhász Gyula: Trianon; Transl. by <i>Otto Tomschey</i>	21
B. Tomos Hajnal versei	23
Varga Gabriella: Országokon átívelő bemutatkozó körúton...	25
Para Olga: Emeld fel fejed (vers)	27
Németh Jenő: Rémhírek	28
Botos Ferenc: Áldozathozatal, Radnóti sirató, Miserere	29
Veszely Ferenc: Költségvetés, Bogár (versek)	29
Új utakra lépett az Életünk...	30
Szegzárdi Vendel: Lélekhúrok harmóniái (vers)	36
Áprily Lajos: Március (vers)	36

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$85.00/year

Foreign: US\$95.00/year

Elnök - Telch György-George - President

Főszerkesztő: Telch-Dancs Rózsa - Editor-in-Chief

Főmunkatárs: Varga Gabriella

Munkatársak: Csibi Balázs, Veszely Ferenc

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 647-979-4631

E-mail: rozsatelchdancs@gmail.com

Copyright © Kaleidoscope Heritage Club

A folyóiratot digitálisan archiválja

az Országos Széchényi Könyvtár EPA adatbázisa:

<http://epa.oszk.hu/01600/01658>www.kalejdoszkop.caA KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona
helyesírását követi

MÉCS LÁSZLÓ

VALAMIT VINNI KELL

Kimentem járni egyet estétájt,
szívem csitítva, mégis egyre fájt,

Bár nagy újság volt: nyílt az ibolya!
Vérzett. Vérezte a kor tébolya.

Szóltam szívemnek: „Ne törődj velem!
Nem rád bízták: Isten kérdőjele!”

Rád ezt bízták: remélni, hinni kell,
szeretni kell. Valamit vinni kell!

Mint ibolya az édes illatot,
mit árad s elmegy, s víg, mert adhatott.

Mint mókát mókus, bájt az őzgida,
csodát gyerekeknek a csigabiga.

Mint jókedvet a bot, jóságot kenyér,
zenét patak, mely célt sejt s nem henyél.

Mint jelképet galamb, vagy pelikán,
vagy liliom s a magyar tulipán,

mint álmokat a Göncöl szekere,
szerencsét négylevelű lóhere.

Mint szivárbányt goromba zivatar,
mit mérge múltán mégis kitakar.

Mint szebb jövőt a cifra délibáb,
tavaszi hírt a vándor vadlibák.

Add át mit hoztál, mint az eltiport

virág szagát, mely meghal s nem sikolt.

Mindenkinek valamit vinni kell:
szeretni kell, remélni, hinni kell!

Ezt bízták rád. - Isten kérdőjele
minden más itten: ne törődj velem!

LÁSZLÓ MÉCS

SOMETHING YOU HAVE TO BRING

I took delightful walk at set of day,
and hush'd my heart: don't fear, don't pain, be gay,

I have the news: open'd the violets!
It bled. Was bled by age's craziness.

I told myself: „Oh, do not frown your brow!
That's not your turn: the God will solve somehow!

You have to trust, to hope in anything,
you have to love. Something you have to bring!

Like violet that gives the sweetish scent
and 'cause it could you give, it is decent.

As squirrel gives the fun and fawn the grace,
wonder 's for child a snail but face to face.

As wine gives joy and bread the kindlyness,
as brook gives song, avoids the laziness.

As serve as symbol dove or pöelican,
the lily or tulip, Hungarian,

and like the Great Bear always gives the dream,
as clover with four leaves the luck doen men.

As rainbow is given by storm of rain,
when storm expires it will appear again.

As in the mirage better days one sees
And show advent of spring the greylag geese.

Hand over what you brought, the scent of leaves
you've trodden down, that lies but never shrieks.

It is common: something you have to bring:
you have to love, to hope in anything!

This is your task. - The rest is the affair
of God: and take as it is, do not care!

Translated by Otto Tomschey

CSÁNGÓ IMÁDSÁG

Paradicsom kő kertjébe'
Arany szőnyeg leterítve,
Rengő bősű közepibe';
Az Úrjézus fekszik benne,

Bal kezibe'aranyalma,
Jobb kezibe' aranyvessző,
Mikor azt ő megharsantsa,
Zug az erdő, cseng a mező,

Sohase láttam szebb termőfát,
Mind az Úrjézus keresztfát,
Vérrel virágozik,
Szentlélekvel gyümölcsözök,

KUZMÁNYI ISTVÁN, BARANYAI BÉLA

AZ EUCHARISZTIA ÁLLJON ÉLETÜNK KÖZÉPPONTJÁBAN – ERDŐ PÉTER A NEK ELHALASZTÁSÁRÓL

Ferenc pápa a kongresszus pápai bizottságával, valamint a katolikus világesemény szervezőivel egyeztetve – tekintettel az egészségügyi krízisre és annak következményeire – úgy döntött, hogy egy évvel elhalasztja a 2020 szeptemberére tervezett budapesti 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust. A döntés bejelentését követően Erdő Péter bíboros, prímást kérdeztük.

- Mi előzte meg Ferenc pápa döntését?

– Hosszú tanácskozás előzte meg ezt a döntést a Szentszék, a magyar egyház és a szervezők között is. A Szentszék a saját egészségügyi szervezetével is konzultált, figyelembe véve a járvány jelenlegi helyzetét és a felállított előrejelzéseket is. Három nagy nemzetközi programot is elhalasztottak, vagyis figyelembe kellett venni, hogy ezek később se essenek egybe. A budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust 2021-re, a római Családok Világtalálkozóját 2021-ről 2022-re, míg a lisszaboni Ifjúsági Világtalálkozót (IVT) 2023-ra halasztották.

– Mit jelent ez a döntés azon túl, hogy egy évvel később lesz a NEK?

– Egyrészt természetesen egyfajta biztonságot is jelent, hiszen most már látjuk, hogy mikorra kell áttennünk az előkészületeket. Ugyanakkor nagyon sok munkát is ad ez a döntés, hiszen sok mindent újra kell szervezni: egyeztetni kell az előadókkal, a helyszíneket is újra kell biztosítani, de a programokat is át kell tekinteni. Ezenkívül azokkal, akik jelentkeztek, fel kell venni a kapcsolatot.

– Mikor fogjuk megtudni a pontos időpontot?

– Az biztos, hogy a NEK-et szeptember első felében tartjuk meg. A dátumot néhány nap múlva egészen pontosan meg fogjuk mondani.

– A napokban is zajlik az előkészület a kongresszusra. A kényszerpihenőn lévő missziós kereszt újabb ereklyékkel gyarapodott...

– A Szentatya tavaly Balázsfalván boldoggá avatott hét vértanú püspököt. Lucian Mureșan, a Fogaras-Gyulafehérvári Görögkatolikus Főegyházmegye nagyérseke örömmel és egy kedves levél kíséretében küldött nekünk a görögkatolikus vértanúk ereklyéiből. Tudjuk, hogy nem minden vértanútól maradhatott ereklye, hiszen néhányuknak nem is találták meg a földi maradványait. A nagyérsek arra is ígéretet tett, hogy videóüzenetet is küld majd. Ezt várjuk, hiszen az ő börtönben töltött ideje is tanúságtétel, mint ahogyan azoké is, akikkel együtt volt, köztük Márton Áron gyulafehérvári püspöké is.

– Miért tartja fontosnak, hogy a missziós keresztbe a Kárpát-medence nem magyar nemzetiségű vértanúinak ereklyéiből is kerüljön?

– Mi nem egy nemzetiségi filozófia mentén gondolkodunk. A Kárpát-medence minden szentjének és vértanújának az ereklyéje helyet kaphat ebben a keresztben, hiszen közös az örökségünk és közös a hitünk. A mai napon Szent Adalbert ünnepe van, aki az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye védőszentje. Szent Adalbert prágai érsek volt, az első szerzetesi és püspöki nemzedék itt, Esztergomban az ő köréből került ki: német, szláv, olasz és bizánci papok vitték szerte az országban az örömhírt.

– A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus mottója „Minden forrásom belőled fakad” (Zsolt 87,7). Az Eucharisztia keresztény életünk és küldetésünk forrása. A rendkívüli helyzetben most meghosszabodó felkészülési idő milyen pozitívumot adhat az eddigi előkészülethez?

– A felkészülés és az imádság folytatódik. Ha a kongresszusért végzett imát átéljük, láthatjuk, hogy az most is aktuális. Új mélységei nyílnak meg ennek az imádságnak, gazdagít bennünket.

Most már látjuk, hogy hosszú zarándoklattal jutunk el a mottóban jelzett forráshoz. A mostani helyzetben még nagyobb szükségét érezzük annak, hogy szentáldozáshoz járulhassunk. Ebben az időszakban még jobban vágyunk arra, hogy ott lehessünk a szentmisén. Még inkább nyilvánvalóvá válik, mennyire fontos, hogy az Eucharisztia álljon életünk középpontjában. (Magyar Kurír, 2020. április 23.)

BABITS MIHÁLY: HÚSVÉT ELŐTT

S ha kiszakad ajkam, akkor is,
e vad, vad március évadán,
izgatva bellül az izgatott
fákkal, a harci márciusi
inni való
sós, vérizü széltől részegen,
a felleg alatt,
sodrában a szörnyü malomnak:
ha szétszakad ajkam, akkor is,
ha vérbe lábbad a dallal és
magam sem hallva a nagy Malom
zugásán át, dalomnak izét
a kinnak izén
tudnám csak érzeni, akkor is
- mennyi a vér! -
szakadjon a véres ének!
Van most dicsérni hősokeket, Istenem!
van óriások vak diadalmait
zengeni, gépeket, ádáz
munkára hülni borogatott
ágyuk izzó torkait:
de nem győzelmű ének az énekem,
ércfalpaít a tipró diadalnak
nem tisztelem én,
sem az önkény pokoli malmát:
mert rejtek élet száz szele, március
friss vérizgalma nem türi géphalált
zengeni, malmokat; inkább
szerelmet, embert, életeket,
meg nem alvadt fűrge vért:
s ha ajkam ronggyá szétszakad, akkor is
ez inni való sós vérizü szélben,
a felleg alatt,
sodrában a szörnyü Malomnak,
mely trónokat öröl, nemzeteket,
százados korlátokat
roppantva tör szét, érczabolát,
multak acél hiteit,
s lélekkel a testet, dupla halál
vércafatává
morzsolva a szűz Hold arcába köpi
s egy nemzedéket egy kerék-
forgása lejárát:
én mégsem a gépet énekelem
márciusba, most mikor
a levegőn, a szél erején
érzeni nedves izét
vérünk nedvének, drága magyar
vér italának:
nekem mikor ittam e sós levegőt,

kisebzett szájam és a szók
most fáznak e száznak:
de ha szétszakad ajkam, akkor is,
magyar dal március évadán,
szélnek tör a véres ének!
Én nem a győztest énekelem,
nem a nép-gépet, a vak hőst,
kinek minden lépése halál,
tekintetétől ájul a szó,
kéznyomása szolgaság,
hanem azt, aki lesz, akárki,
ki először mondja ki azt a szót,
ki először el meri mondani,
kiáltani, bátor, bátor,
azt a varázsszót, százezerek
várta lélekzetadó szent
embermegváltó, visszaadó,
nemzetmegmentő, kapunyitó,
szabadító drága szót,
hogy elég! hogy elég! elég volt!
hogy béke! béke!
béke! béke már!
Legyen vége már!
Aki alszik, aludjon,
aki él az éljen,
a szegény hős pihenjen,
szegény nép reméljen.
Szóljanak a harangok,
szóljon alleluja!
mire jön új március,
viruljunk ki újra!
egyik rész a munkára,
másik temetésre
adjon Isten bort, buzát,
bort a feledésre!
Ó béke! béke!
legyen béke már!
Legyen vége már!
Aki halott, megbocsát,
ragyog az ég sátra,
Testvérek, ha tul leszünk,
sohse nézünk hátra!
Ki a bűnös, ne kérdjük,
ültessünk virágot,
szeressük és megértsük
az egész világot:
egyik rész a munkára,
másik temetésre:
adjon Isten bort, buzát,
bort a feledésre!

WASS ALBERT: NAGYPÉNTEKI SIRATÓ

Elmegyünk, elmegyünk, messzi útra megyünk,
messzi út porából köpönyeget veszünk...

Nem száz, nem kétszáz: sokszáz éves nóta.

Így dalolják Magyarhonban talán Mohács óta.

Véreim! Véreim! Országútak népe!

Sokszázéves Nagypénteknek
soha sem lesz vége?

Egyik napon Tamás vagyunk,
másik napon Júdás vagyunk,
kakasszónál Péter vagyunk.

Átokverte, szerencsétlen
nagypéntekes nemzet vagyunk.

Golgotáról Golgotára
hurcoljuk a keresztfákat.

mindég kettőt, soh'se hármat.

Egyet felállítunk jobbról,
egyét felállítunk balról,

s amiként a világ halad:

egyszer jobbról, egyszer balról
fölhúzzuk rá a latrokat.

Kurucokat, labancokat,
közülünk a legjobbkat,

mindég csak a legjobbkat.

Majd, ahogy az idő telik,

mint ki dolgát jól végezte:

Nagypéntektől Nagypéntekig

térdelünk a kereszt alatt

húsvéti csodára lesve.

Egyszer a jobbszélső alatt,

másszor a balszélső alatt,

éppen csak hogy a középső,
az igazi, üres marad.

Nincsen is keresztfánk közbül,
nem térdel ott senki, senki.

A mi magyar Nagypéntekünk
évszázadok sora óta

évszázadok sora óta

ezért nem tud Húsvét lenni.

Így lettünk országút népe,

idegen föld csavargója,

pásztortalan jószág-féle.

Tamással hitetlenkedő,

kakasszóra péterkedő,

júdáscsókkal kereskedő.

Soha-soha békességgel

Krisztus-Úrban szövetkező.

Te kerülsz föl? Bujdosom én.

Én vagyok fönt? Bujdosol Te.

Egynek közülünk az útja

mindég kivisz idegenbe.

Bizony, jól mondja a nóta,

hogy elmegyünk, el-elmegyünk,

messzi nagy útakra megyünk.

Messzi nagy utak porából

bizony, köpönyeget veszünk.

S ebben a nagy köpönyegben,

sok-sok súlyos köpönyegben

bizony pajtás, mondom Néked:

rendre, rendre mind elveszünk.

Bajorerdő, 1947

Sipos Sándor alkotása: akril vásznon, 80x120cm

KÜZDVE ÉS BÍZVA – ELÉRHETŐ A VILÁGHÁLÓN A JAKAB ANTAL PÜSPÖK ÉLETÉT BEMUTATÓ DOKU- MENTUMFILM

Két évvel ezelőtt, 2018 tavaszán kezdődtek azok a nagyszabású, Erdélyen, Magyarországon és Rómán átívelő filmforgatások, amelyek a hitvalló gyulafehérvári főpásztor, Jakab Antal püspök életét és munkásságát hivatottak most először mozgóképalkotás formájában a néző elé tárni. A dokumentumfilm 2019-ben elkészült, a Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Gyulafehérvár és Budapest állomásokra ez év első felére tervezett díszbemutatókat azonban a jelenlegi, világvjárvány okozta körülmények megghiúsították. Az alkotók úgy határoztak, a helyzet bizonytalanságára való tekintettel nem várnak tovább, és a filmet Jakab Antal megyéspüspöksége kezdetének negyvenedik évfordulóján, 2020. április 2-án a legnagyobb videómegosztón nyilvánossá tették.

A huszadik század mindkét háborúját átélő, Rómában egyházi doktrátust szerző, teológiai tanárként is megbecsült, sokat szenvedett, meghurcolt, tizenhárom évig börtönben is raboskodó Jakab Antal (1909. március 13., Kilyénfalva – 1993. május 5., Gyulafehérvár) 1972–1980 között segédpüspökként volt jelen a Gyulafehérvári Egyházmegye életében. Szent II. János Pál pápa 1980. április 2-i hatállyal felmentette Márton Áron püspököt az egyházmegye kormányzásának gondjai alól és azt az utódlási joggal kinevezett segédpüspökére, Jakab Antalra bízta. Jakab Antal egy évtizeden keresztül, 1980 és 1990 között vezette megyéspüspökként a Gyulafehérvári Egyházmegyét, nagyon nehéz időszakban, az állami vezetés természetéből fakadó súlyos megpróbáltatások közepette. Annak is kerek – harmincadik – évfordulójára emlékezünk tehát idén, hogy az emlékezetben nagy tudású, bölcs és emberséges főpásztorként élő Jakab Antal 1990. április 29-én a csíksomlyói kegytemplomban átadta az egyházmegye vezetését utódának, Bálint Lajos segédpüspöknek.

Jakab Antal viszontagságos, küzdelmes életútjának és abban figyelemre méltó püspöki tevékenységének feldolgozását könyvek lapjai őrzik, szellemi hagyatékának gyűjteménye is elérhető kétkötetes kiadásban, utcák, terek, intézmények viselik a nevét, díjak, versek, képzőművészeti alkotások emlékeztetnek rá, azonban korábban nem készült semmilyen dokumentumfilm-feldolgozás e jelentős életről-életműről és ezáltal az adott történelmi korszakról: a diktatúra utolsó évtizedéről.

A *Küzdve és bízva – Jakab Antal püspök életútja* című film hosszú, 1 óra 36 perces változata végigvezeti a nézőt a főpásztor életútján, születésétől a haláláig. Bemutatja gyermek- és ifjúkorát, diákéveit, pappá szentelését, római tanulmányait, teológiai tanári korszakát, titkos ordináriusi

tevékenységét, letartóztatását és börtönrabságát, áttekinti az általános amnesztiának köszönhető szabadulásától a püspökké szenteléséig eltelt időt, segédpüspöki szolgálatát és legrészletesebben a megyéspüspöki működését ismerteti. Nyomon követhetjük az alkotásban Jakab Antal küzdelmeit és megismerhetjük közelről a Jóba vetett bizalmát, emberi arcát és egyházi vezetőként elért eredményeit. A nyugalomba vonulásától haláláig eltelt három esztendő felvillantása után a film most elérhetővé tett hosszú változata az élő emlékezet bemutatására is kitér.

A dokumentumfilmet a csíkszeredai EPI Stúdió készítette, rendező Csúcs Mária, operatőr Csúcs Péter és Csúcs Endre. A stáb felkeresett minden olyan erdélyi, magyarországi (hajdúnánási) és római helyszínt, amely Jakab Antal püspök életéhez szorosan kapcsolódik. Forgatásaik során kortársak, tanúk hiteles adatközlésekkel egészítették ki az irattárakból, levéltárakból megszerezhető ismeretanyagot.

Az életút és életmű bemutatásán túl a film további célja volt olyan példaképet állítani a szemlélő és különösen a fiatal nemzedék elé, aki hitét és népét mindenképpől állónak tartotta s azért mindent meg is tett – azaz példája ma is követésre méltó. A munkálatokban a Jakab Antal Keresztény Kör két alapító-vezetője, Varga Gabriella Budapesten élő újságíró, a püspök unokahúga és Vencser László Ausztriában élő moráleteológus, a püspök egykori közvetlen munkatársa szakértőként vett részt. A film elkészítését a Bethlen Gábor Alap támogatta.

A *Küzdve és bízva – Jakab Antal püspök életútja* című dokumentumfilm 2020. április 2-i publikálását követő két héten belül az alkotást már több mint háromezren megtekintették és húsvéthétfőn a legnagyobb erdélyi magyar televízió, az Erdély TV is levetítette.

A nagykarolyi születésű, a nyolcvanas évek közepén, Jakab Antal megyéspüspöksége alatt a gyulafehérvári teológián tanuló Czumbel Lajos, ma Németországban élő nős diákonus, három gyermek édesapja így véleményezte az alkotást: „*Ebben a filmben nincs mellébeszélés, sallang. Precíz, mint egy tudományos előadás, miközben élvezhető, pillanatra sem engedi lankadni a figyelmet. Tények, valóságok, itt-ott feszültség, egészséges mértékben humor. Gyönyörű felvételek, prima operatőri munka. Miközben mindenben konkréttá lesz a lényeg: a mindent átítató remény. Mert ez a film nem a múltról szól, hanem arról az alapról, amelyet ez a gigász – akit jómagam, eddig, alig ismertem – a jövőnek megvetett. Antal püspök ma is él, munkálkodik. Csak látni, láttatni kell. Ez a film nagyon kellett. Megmutatja, hogyan lehet egy bonyolult, szinte már kilátástalan helyzetben felülkerekedni. Egyenes gerinccel, néha okosan meghajolva, de soha meg nem törve, mint viharban a nád. Igen, Antal püspök a legmegfelelőbb ember volt abban a korban, amelyet menedzselnie kellett. Mert virtussal, amelyben a székelyek ugyancsak jeleskednek,*

semmit sem lehetett volna elérni abban a minden hájjal megkent román kommunizmusban. Neki akkor és ott sikerült. Bár vért izzadott, mégse tudtak fogást találni rajta. Szívós kitartással, kifelé derűs arccal, belül könnyekkel átvezette Népének és Krisztus Egyházának hajóját jelenünk rendszerváltozás utáni áttekinthetőbb, bár nem kevésbé háborgó vizeire. De ott már a staféta másra várt... A történelem jussa megítélni, ki hogyan gazdálkodott örökségével. De ez a film – készítőivel, hozzájárulóival – jelesre vizsgázott.”

Még sok hasonló levelet, üzenetet, kommentet lehetne idézni. Nem tesszük. Inkább azt mondjuk, győződjön meg a néző, vajon igazuk volt-e az ilyen és ehhez hasonló véleményeket megfogalmazóknak...

Jakab Antal Keresztény Kör

ÁPRILY LAJOS

TETŐN

Időkbe látó meztelen tetején
tisztást vetett a bujdosó verőfény.

Ott lenn: zsibongott még a völgy a láztól.
Itt fenn fehér sajttal kínált a pásztor.

És békességes szót ejtett a szája,
és békességel várt az esztenája.

Távol, hol már a hó királya hódít,
az ég lengette örök lobogóit.

Tekintetem szárnyat repesve bontott,
átöleltem a hullám-horizontot.

s tetőit, többet száznál és ezernél-
s titokzatos szót mondtam akkor:

Erdély.

(1923)

**MARADJUNK OTTHON!
VIGYÁZZUNK EGYMÁSRA!**

TOMPA LÁSZLÓ

LÓFÜRÖSZTÉS

Vasalt paták csattognak a kavicsos parton...
Két székely lovas jó két pár lóval a vízre –
Rögtön le harisnyát, inget – s már benne csobognak.

A víz hamar az állatok szügyéig ér föl,
Sodorná is őket, de szorulnak a térdek,
S működnek a sarkak, fordulást követelve –
A lovak nyúlt nyakkal engednek a parancsnak,
Így fordulnak, megúszva, föl és le néhányszor,
Míg egyik legény rikkant, s hetykén veti hátra:
Szorítsad, Imre! S ez rá: Ne hagyd magad, Áron!
S kacagnak nyersen a játszadozáshoz –

Majd ezt megunva, kiállnak a part menti sekélybe,
Szikkadni a napra, mely roppant fényt, hevet süt!
Aranypor a sok csepp, megrázkódván az állat!
Így lovukon, szinte helyükre kövülve időznek,
Két szíjas székely, bajviselt, bús, konokarcú –
Fölöttük madár hűz, árnyvető fellegek úsznak –
A dél meg izzóbb –, ők állnak rezzenetlen
Szoborként. Egykor így álltak (ők vagy apáik)
A Prutnál is – így a gránátszaggatta Doberdó
Szikláin – akár Pennsylvania gyilkos levegőjű
Bányáiban, s álltak, ahol csak állniok kellett,
Keserű daccal, a sorsnak szembeszegülve.

S én nem tudom a sorsot, mit tartogat még ezutánra,
E végzetes ég alatt lesz-e még öröm?
De tudok annyit, hogy ha öröm helyett
Tüzes mennykövek szakadnak is itt le,
– Míg gyászosan évek százai húznak el –
Ők örömtelenül is, ha kínba tébolyodottan:
Itt fognak állni örökké – hogy Imre szorítja,
Áron pedig... Áron nem hagyja magát!

WASS ALBERT: **TIZENHÁROM ALMAFA**

Első fejezet (részlet)

Tudni kell, hogy mikor az Úristen népek s országok dolgát rendezte volt a földön, Erdélyről ügyesen megfeledezett. Azóta is szokásban maradt, hogy megfeledeznek róla, valahányszor adódik.

Szóval az Úristen éppen elkészült a maga munkájával, s kedvtelve szemlélgette a világot, mikor megszólalt mögötte a legöregebb főangyal. Egy olyan nagy bajuszú, időt-töltött főangyal volt ez, olyan törzsörmester-féle. Azért volt szabad neki megszólalnia.

- Uram - mondotta -, valami még nincsen készen!

- S az mi lenne? - nézett az Úristen csudálkozva legvénebb szolgájára.

Az pedig kivette szájából a csutorás pipát, s odabökött vele Erdély felé.

- Ahunn-e! Még nincsen rajta senki!

Az Úr odanézett, s abbiza, lakatlan volt egészen. Pedig csudaszép kis országnak ígérkezett, tiszta vétek lett volna pusztába hagyni.

- No várj csak - mondta, s elkezdett kotorni a zsebeiben.

Talált is egy marékraláló magyart még, azokat leszórta a völgyekbe. A másik zsebében valami maradék románokra bukkant, azokkal meg behintette a hegyeket.

- Így ni - mondotta -, ezzel is megvagyunk. De a vén angyalcseléd csak csóválta a fejét.

- Már pedig ejiszen hibádzik még valami.

- Hibádzik? Mi a szemed világa hibádzik?-hökkent meg az Úr.

- Hásze emberek, azok most már vannak instálom - okoskodott a vén főangyal -, de ki fog ott dolgozni?

- Mi? Hogy ki fog dolgozni? Hát a magyarok a völgyekben, s a románok a hegyek között!

De az öreg csak csóválta a fejét.

- A magyarok? Azok uraskodni fognak. A románok? Azok hanyatt hevernek, s bámulják léptiben a felhőket. Ami ráérő idejük pedig az uraskodásból s a felhőbámulásból marad, azt eltöltik azzal, hogy hergetik egymást. Valakinek dolgozni is kell!

Erre az Úristen nagy bosszúsán benyúlt a lábízsebébe, s kirántotta onnan a száaszt.

- Na - lökte oda bosszúsán a magyarok s a románok közé -, itt van ni. Ez majd dolgozik helyettük is!

De a vén okvetetlenkedő újra csak megvakarta a fejét.

- Hásze jó, jó. Ez megvolna. De valami azért még mindig hibádzik!

- Mi a keserűség hibádzhatik most már? - mérgelődött meg az Úr ekkora konokságon.

- Hásze idenézz, Uram - bökdöste pipáját az öreg főangyal Erdély felé -, a magyar uraskodik és veszekszik a románnal. A román bámulja a felhőket és veszekszik a magyarral. Na ugye? A szász dolgozik, ez igaz, s a veszekedésben mindég a mellé áll, amelyik éppen erősebb. Na de kinek lesz haszna

belőle? A szász az fősvény, Uram, annak szőrös a lelke! Köll még valaki, akinek esze is legyen, meg szíve is, s a munkához is értsen valamicskét, mert különben elviszi az ördög az egészet!

Erre már az Úristen sem mondhatott egyebet, mint hogy ez éppen így igaz, s mivel pedig a zsebeiben már nem volt semmi, amit elővehetett volna, hát megteremtette a székelyt.

Így kerültek a székelyek oda Háromszékbe, a Feketeügy mellé, s így adódhatott, hogy Táncoş Csuda Mózsit pástornak szerződtették a komandói erdőkhöz.

Ennek a Mózsinak ör-döngös tudományai voltak s akkora híre, hogy a brassói prefektus is eljött hozzá vadászni egyszer.

Mert, hogy szavamat ne vétsem, akkor éppen a románok voltak fölül a veszekedésben, s a főispánt prefektusnak szólították. Ami azzal a különbséggel járt, hogy a felhőbámulók uraskodni tanultak s az uraskodók felhőt bámulni.

Szóval Trandafir Jonel úr, a brassói prefektus felment vadászni a Kommandóra, Táncoş Csuda Mózsizhoz. Medvét akart lőni mindenáron, hogy eldicsekedhessék vele a mandulaszemű szép Duduicának. Ebbéli szándékához föl vitt magával egy szép nagy sátrat, fölfújható gumipadlóval, két láda sört, kis hordó bort és sok üveg pálinkát. Meg ennivalót persze, rogyásig. Na meg a mandulaszemű Duduicát.

A fölfújható padlójú sátorban kellemesen telt páros állapotban az idő, s Mózsi szegény nem győzte vágni a fát, rakni a tüzet, sütni a húsokat. A medvéről egyelőre nem esett szó. Trandafir úr, akinek a neve a románok között rózsát jelentett, kivirult valójában a jó fenyveslevegőben, akár egy szép kövér bazsarózsa.

Úgy a negyedik napon aztán mégis elővette Mózsit:

-Te Csuda. Van-e itt medve?

- Hát hogy a francba ne vóna! - sértődött meg az erdők embere.

- Aztán merrefele van?

-Merre? Hát erre is, arra is. Mindenfele. De legfőképpen mégis az Ördög Púpjánál.

- Hát akkor én majd elvadászgatok egyelőre szépen itt a sátor körül - döntötte el végül is a prefektus a kérdést -, te pedig nézz ki az Ördög Púpjára felé, és lőj nekem egy medvét. Érted-e? Viheted a puskámat is. De legyen eszed hozzá, hogy úgy nézzen ki a dolog, mintha én lőttem volna. Olyan ajándékot kapsz, hogy soha el nem felejtéd!

Több se kellett Mózsinak. Úgy rávetette magát az Ördög Púpjára, hogy még estére se tért vissza, éjszakára se. Vághatta a prefektus úr a fát, főzhette a tokányt Duduica kis-asszony a saját harmatos kezével. Mózsi nem mutatkozott. De reggel, még föl se kelt a nap, ott volt a sátor előtt.

- Hé! Tessék fölkelni prefektus úr! - rázta meg a ponyvát, de sietve ám!

-Mi...?! He...?! - riadt föl Trandafir Jonel úr a Duduica mellől.

- Itt a medve!

-Hol?! - szökött ki nagy ijedten a takarók alól, szegény Dudaica meg úgy elkezdett visítani, mintha máris ott lett volna Jonel úr előbbi helyén a nagy szőrös medve.

- Az Ördög Púpján - nyugtatta meg Mózsi a románok főispánját.

- Az más - békéit meg a kivörösödött úr ezzel a tényállással - hát ha ott van, akkor az egészen más.

- De tessék ám jönni most azonnal - vágott Mózsi a szemével -, hadd mutassam meg a fekvésit a komának! Aztán majd oda tetszik menni, s egyhelyben agyon tetszik durrantani ökelmét

-Gyerünk! - lelkesedett föl Jonel úr a szopora kacsingatásoktól -, Dudaica, gyere te is! Nézd meg, hogyan kell elbánni medvékkel!

Sebtiben öltöztek, a reggelit is éppen csak bekapták.

Vált noszogatta őket Mózsi. Olyan volt a szép orcájú kisasszony azon a reggelen, akár a kezes bárány. Szót is alig ejtett, csak bámulta nagyra nyílt szemekkel a hős Trandafir urat, aki lám, fütörészve indul megküzdeni a vérszomjas fenevaddal.

Kissé kellemetlen volt ugyan, hogy a vérszomjas fenevad éppen az Ördög Púpját választotta vérre szomjazása helyéül, odáig bizony gyalogolni kellett jócskán, s még mászni is... Nyögött sóhajtozott Jonel úr a tulajdon hasa mögött, ócsárolta is néha haragjában a hegyet, de Mózsi erre is kioktatta.

- Hajjaj. Aki fél a víztől, nem eszik halat!

Egyszer aztán egy irdatlan sűrű fenyves szélben megállottak.

- Meg vagy-e töltve a puska?

Jonel úr széles ábrázata színpadiasan elkomorult. Levette válláról a puskát, nagy gonddal megtöltötte. A zár kattant. Mózsi rosszállólag mordult föl.

- Halkabban, a teremtésit a kézinek! Meghallja a medve!

Ragyogott a prefektus úr arca a belső örömtől. Ez igen, ez a Mózsi! Ez érti a dolgát! Úgy megjátssza, kipontozza, mintha csak - Isten őrizz meg a gonosztól! - valóban élne még a medve, amelyikkel neki most meg kell küzdenie. Dudaica kisasszony sápadt rémülettel figyelte a nagy készülődést.

- Őt itt hagyjuk kint, ugyebár? - mutatott rá Jonel úr.

- Hogy is gondolhat ilyet! - szörnyülködött Mózsi -, hátha még beléje botlik valami rusnya barom? Itt csupa medve ez a hegy!

- Jézusmáriám - remegett a leányzó -, nem kellene inkább visszatérni, Jonelem, mézecsém...?

- Ugyan -ráncolta össze a homlokát Mézecske, Trajántól örökölt hadvezéri göggel -, gyere csak mögöttem, majd én megvédelek!

Mózsi pedig osztotta a tanácsokat:

- Aztán ide figyeljen! Ahogy a medve föláll, lőjön aszügyibe. De jól célozzon ám és gyorsan, ha Istent üsmer, mert másként megeshetik, hogy lerohan bennünket a rusnya féreg, s akkor ízekre szed, mint a csutakot! Na, gyűjenek. De

zaj nélkül, hallják-e?

Ezzel elindultak be a sűrűbe. Minden ágat külön hajlítgatott félre ez az ördögös Mózsi. Megjátsszotta a dolgát, még túlságosan is, és bár szentül tudta Jonel úr, hogy csak színház az egész, mégis végigfutott olykor hátán a hideg. Mert titokzatos homály volt a sűrű fenyők között, nagy zöld páfrányok alatt korhadt fatörzsek, fekete csutkók s otromba sziklák hevertek és ijesztgették a szemet.

- Ha felkel, azonnal tessék ám löni - suttozta Mózsi -, most tessék csak előremenni. Lassan. Tessék vigyázni. Ott aluszik ökelme a kőszikla tövén...

Nemhogy a kisasszony, de még a prefektus úr szívét is megszorogatta valami, olyan titokzatosan csinálta Mózsi a mókát.

-Ott ni... nem lássa...? Ahol a fatuskó vége van... Most megmozdította a fejét...! Teremtésit a szeminek, nem lássa...?

Hadd legyen vége a mókának, gondolta Trandafir úr, azzal vállához emelte a puskát, és előreugrott a páfrányok közé.

- Kelj föl, Nyikuláj! - üvöltötte el magát tele torokból, és vaktában rásütötte a fegyvert a fekete sziklára.

Hát akár Nyikuláj volt a neve, akár nem, de a medve az föl is kelt abban a pillanatban. Nem a szikla töviből ugyan, ahol Mózsi ígérte, hanem alig néhány lépésnyire tőlük, a páfrányok közül. Akkorát fűjt és olyant mordult, hogy Jonel úrról majd leesett a nadrág.

-Jaj, anyám! - sikkantotta el magát Dudaica kisasszony, és Mózsi vállára ájult.

Mózsi pedig fél kézzel a kisasszonyt markolta, másik kezével pedig a prefektus úr hátát öklözte veszekedett izgalmában.

- Lőjön rá még egyet! Lőjön!

A medve ijedtiben nekiszaladt fejjel a sziklának, ettől kissé elszédült és kalimpálva csapkodott maga körül. Majd egy pillanatra mereven megállt, ránézett Trandafir úrra és nagyot bódult. Aztán törve-zúzva eliramodott.

- Lőj már Isten prefektusa! - bódult föl Mózsi is, és ettől szinte még jobban megijedt Trandafir úr, mint a medvétől.

Rémületében fölkapta a puskát és rásütötte a fákra.

- Na - nyögött föl Mózsi -, vaj egyet eltalált maga is. Hát ide figyeljen, én elmegyek a nyomában, maga pedig várjon itten. Fogja meg ezt - s nyújtotta oda az álélt leányzót. Azzal már ment is el a medve után.

Dudaica felsóhajtott s leroskadt a mohára, mint egy hervadt virág, akiről lemosta a színeket az öregség. Melléje roskadt Jonel úr is. Zsebkendővel törülgette verejtékes homlokát, gyomra émelygett s úgy reszketett benne a lélek, akár a téli kísértet.

- Phü, de nagy volt...! - nyögte ki keservesen.

- Elpusztítottad...? - nyitotta ki Dudaica a szemét.

-Azt hiszem...

-Jaj, Jonel...! Milyen fekete volt és milyen szőrös!

A prefektus úr gondolkodni kezdett. Jó keresztény volt, s ezáltal tudta azt is, hogy feltámadás lehetséges. De, hogy medvéknél is előforduljon ilyesmi, arról még nem hallott.

mert román volt s nem egészen buta ember, gyorsan elkezdett számot vetni magával: cselekedett-e olyasmit a székelység ellen, aminek következtében a kommandói medvékre rájöhetett a föltámadás? Hát bizony, a számadás rosszul végződött. Kezdtet melege lenni a prefektus úrnak. Hátha ezt a Mózsit felbujtotta a többi székelý?...

(5. fejezet, részlet)

Ez akkor történt, amikor az almák már érni kezdtek, s az őszt a Kommandó tetejéről aláterelte a szeleket, hogy szednék be a fáktól az adót.

Az adóval volt baja Mózsinak is, mert olyan derekasan kiszámolták azt Szentgyörgyön az urak, hogy mind a két üszöt el kellett volna adni ahhoz, hogy a törvény jóllakhassék belőle. Hát már akkor az üszök helyett inkább saját magát indította be Szentgyörgyre.

Hajnalosan kelt útra, a tarisznyába betett egy kis szalonnát meg fokhagymás kolbászt, s a nap, amikor fölkelt a hegy mögöl, már ott lelte az országútján, szép mentiben.

Hamarosan egy másik ember is előkerült valahonnan, egy korosabb, lógó bajuszos, és egy darabig szépen haladtak egymás mellett, mint az angyalok.

Egy idő múlva aztán Mózsiból előkíváncozott a beszéd.

- A városba? - kérdezte meg az öreget.

Az úgy nézett rá, mint akinek az anyját szidják.

- Mit tehet az ember, ha ilyen a világ!

- Már az igaz - hagyta rá Mózsi is.

Aztán csak mentek egymás mellett. Az első útszéli kereszt-nél az öreg megállt, levette a kalapját, s keresztet vetett, illendőség szerint. Mikor aztán továbbindult, akkorát sóhajtott, hogy Mózsi nyomban megállt.

- Baj történt? - kérdezte meg.

- Kettőnek is sok - vallotta be az öreg, amikor visszatette fejére a kalapot.

Már a szentgyörgyi hídnál voltak, amikor Mózsi megkérdezte megint.

- Aztán hova?

- Ahol a bajt mérik.

- Nem lehet olcsó hely - vélte Mózsi.

- Nem is - hagyta rá az öreg.

A hídon túl nagy rakás ember serénykedett az úton. Úgy tettek, mintha dolgoznának valamit, pedig csak az utat rontották. Nagy, súlyos fenyőrönköket illesztettek össze, s cölöpöket vertek bele az útba. Mózsi megállt mellettük, s meg az öreg is.

-Dógoznak tán valamit? - kérdezte meg Mózsi az egyik harisnyás legénykét, akiről ismerszett, hogy odavalósi.

- Aki fizet, azt hiszi - felelte a legény.

- Aztán ki az, aki ilyesmiért fizet?

- A mérnökszázados úr.

- Katona?

- Annak látszik.

- S mi kéne hogy legyen?

-Ez? - a legényke fontoskodva tartotta föl az ujját -, ez

éppen tankcsapda!

- Mi a keserűség? - fülelt föl erre az öreg is a gondja mellől.

- Tankcsapda - magyarázta a legény okosan -, gyün a tank, oszt nem fér el tőle az úton, s vissza kell neki térni.

- Okos mesterség - mondotta óvatosan az öreg.

- Okosnak okos - tódította meg Mózsi is -, de hol a tank hozzá?

- Azt már az ellenség kell hozza! - vidámkodott a harisnyás legény.

- Már én inkább elébe vinném - csóválta meg a fejét Mózsi -, semhogy megvárjam, amíg idáig ér!

Az öreg nem szólott semmit, de látszott az arcán, hogy valamin erősen gondolkozik. A város előtt aztán megállott hirtelen, mint a csökönýös számár.

- Én ezt nem kedvelem - jelentette ki határozottan.

- Micsodát? - kérdezte meg Mózsi.

- Ahova gátat építenek, ott árvíz is vagon!

- Azt mondja, ott az út közepin?

- Azt hát. De most már egyebet is tudok.

-Micsodát?

Az öreg fölemelé a mutatóujját, s megfenyegeté vele a világot.

-Hogy miért köll olyan gyorsan az adó!

Csak egymásra néztek, s Mózsiból kicsirázott a felismerés.

- Maga is odamegy, ejszen?

- Én oda.

- Akkor legalább megosszuk egymás között.

- Micsodát? - kérdezte most az öreg.

- Hát az urakot.

A vén bajuszos úgy nézett Mózsira, mint aki fiatalodóban van. Még az arca is kipirosodott az emlékezéstől, hogy neki is nyílt valaha bicska a zsebében.

- Akkor gyerünk - mondotta -, s kezdjük mindjárt a nagyján. De akármilyen vitézi is volt bennük a szándék, egyelőre csak a kapuállóig jutottak vele. Ott állott az ajtó közepében, mint a cövek, nem tért ki se jobbra, se balra, hiába mentek egyenest neki.

- Nocsak - szólt oda Mózsi az öregnek -, ez ejszen mondani akar nekünk valamit.

Azzal megállottak mind a ketten, s nézték a kapuállót, hogy hallám, mit akar. De az csak állt, zsinóros gúnyában, mint a faszent. Egy ideig nézték, aztán Mózsi megunt, s eászólott.

-Mondja már, ne restellje!

Erre aztán mondotta is.

- Mit akarnak?

- Ennyi az egész? - csudálkozott Mózsi -, ezért kár vót megtorlaszolni két tisztességes embert, mert ezt megmondtuk vóna mi ügyis. Sze azért jöttünk, hogy megmondjuk.

- Mondja hát, s ne fecsegen annyit - vakkantott rájuk szigorúan a zsinóros.

Mózsinak megrándult kissé a nyaka, de gyorsan szelídített magán, s úgy mondta, ahogy illik:

- Azt akarjuk, hogy be akarunk menni ebbe az épületbe...

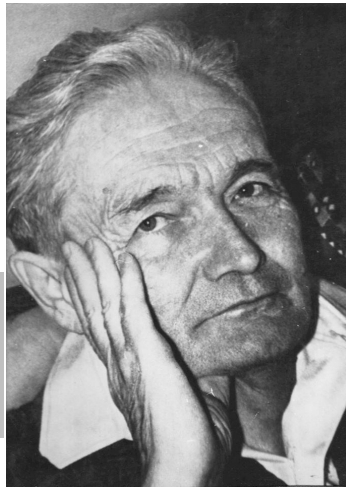
(folytatjuk)

KAISER LÁSZLÓ

NÉMETH LÁSZLÓRÓL

NÖVÉSTERV, MINŐSÉG,
VÁLLALKOZÁS

119 éve, 1901. április 18-án
született Németh László.
Kaiser László írásával em-
lékezünk!

Illyés Gyula írta, hogy nemzedéktársai közül kettőnél érezte talán a zsenialitás jelét: Szabó Lőrincnél és Németh Lászlónál. Mára bizonyosság, azok voltak, vagy fogalmazzunk másként: a gazdag magyar égbolt akkora csillagai ők, hogy csak lenyűgözve figyelhetünk rájuk. S különösen Németh Lászlóra érdemes figyelni, s nem csupán tehetsége és írói nagysága okán.

E sorok írója, aki a hetvenes évek közepén Grezsa Ferenc előadásait hallgatta Szegeden Németh Lászlóról, sosem felejtethi el az irodalomtörténész megjegyzését: „Németh László életünk minden kérdésére választ ad!” S ha igaz, márpedig igaz, akkor kérdőjelekkel teli korunk elé különösképpen magasodik a nagy író. Magasodik, de nem nyomaszt. S akiket lenyűgözött vagy lenyűgöz az élet és életmű, tanúsíthatja, hogy mindez így van. Támadóit nyomasztotta és nyomasztja viszont magyarsága, nagysága és igazsága. A magyar égbolt alatt élő nem kerülheti ki és el Németh Lászlót, ha állva akar maradni. Állva, vagyis értékörzöben! Emlékezzünk és figyeljünk néhány gondolattal, amely az élet és életmű egységét mutatja föl. S emlékezzünk olyan mondatokkal és szavakkal az írótól, amelyek oly jellemzőek rá.

„Az én egész munkásságom egy mű, s az egyes munkák annak a fejezetei” – vallotta Németh László 1969-ben, az életműsorozat indulása alkalmával készült interjú során. Ez az egy műre utaló megállapítás az író élete és munkássága közötti egységre is utal: a saját életét alkotássá tevő Németh Lászlóra. De ugyanilyen mértékben a műfajok egységére is. A regényíró, a drámaíró, a tanulmányíró, az esszéíró, a novellista és a költő esetében helytelen volna a műfaji hierarchia megfogalmazása.

A műfajok összetartó kapcsa a minőség mellett a gondolkodó Németh László. Éppen Grezsa Ferenc szögezte le és bizonyította: „A tanulmány az eszme nyílt és közvetlen megjelenése; a regény ugyanezen eszme emberben – az író tipológiája szerint: szentben, hősből vagy szörnyetegben – való megtestesülése; a dráma az eszme elakadásának te-repe.” A megállapítás más műfajokra – novella, vers, napló

– is érvényes: az eszme egységet teremt. Ez az egység meglepően szilárd, ugyanakkor a művek születésének körülményei is egy irányba mutatnak. Az egyéni sors, a művészi sors és a kor – a II. világháború előtt és után egyaránt – forgószelei és viharai nem voltak igazán kedvezők az alkotás szempontjából. Németh László – főleg a tanulmányíró – elsősorban mégis a kor kérdéseire próbált válaszolni, ennek áldozta átlagon felüli munkabírását, igazságérzetét.

Közben „üdvösségarcát” sem adta föl, soha nem tagadta meg magát; „életgyőzelme” a félreismerések, támadások, befektetési törekvések, elhallgattatások, az író sokszor érthetően keserű hangja ellenére tökéletes. Az önjellemzés megint pontos: „Ha munkásságom lényegét egyetlen kérdésben kéne összegezmem, az ez lehetne: van-e értelme az adott nagy nehézségek közt az erkölcsi harcnak?” Válasza minden esetben igen; élet és életmű példázza ezt. „Növésterv” – kulcsszó az életműben s annak értelmezéséhez. Fontossága a „minőséggel” egyenrangú; talán több is. Hiszen a minőség: a kívánatos, az igaz, az eszme, esetleg utópia; ez kerül szembe a valósággal, a ténylegessel. A növésterv: minden. Benne rejlik mindig a valóság egyéni és társadalmi méretben, az emberi alkat, az esendőség, a hiba és a jóvátétel szándéka is. De legfőképpen törekvés, harc és mozgó erő a kívánatos „kicsikarásában”.

Nem véletlenül használja Németh László a kicsikarás szót, hiszen állítja, mindenkihez megszólal a „belső hang” egyszerűen: „üdvösség ügyed van, és az üdvösségarc nem kerülhet meg: egy az életeddel”.

Persze Németh László azt is tudta, az alkat gyakorta erősebb az elvénél. De így sem lát mást, mint azt, hogy az életet a lehetőségekhez képest minőségi vállalkozássá kell bővíteni. Az írói terminológia szerint az „élvezet-vallás” helyett a „kötelesség-vallás” az élet értelme és ez az evilági igazi boldogság, nem pedig az anyagi javak hajszolása és a külső siker.

Ugyanakkor az „életreceptet” adó gondolatok véletlenül sem sugallnak aszkétizmust, és nem a kivételes, és rendkívül magas képességűekhez szólnak. Mindenkihez. S ha már egység, az is bizonyos, hogy Németh László minden munkáját átjárja a pedagógiai szándék „a pedagógiai Erosz”. De míg a tanulmányok, elméleti írások egyértelműen adják s kínálják az életreceptet, addig a szépirodalmi munkáknál némileg más a helyzet, hiszen éppen Németh László figyelmeztet: „a mű nálam mindig csak érintő az élet görbéjéhez; eredményei nem alkalmazható tanítások, csak figyelmeztetések”.

A szépirodalmi munkák a lelki nemesség rajzát adják vagy veszélyre utalnak: a lelki nemesség esetleges eltorzulására. Németh László hatalmas emberi és művészi vállalkozása mindenkinek érvényes példát állít, aki egyszeri életét megkísérli értékes cselekvések irányába mozdítani.

Hogyan mondta?

„Vállalkozáson... én valami organikusan növőt értettem, nem egy célt s a hozzászerkesztett üzenetet, ahogy az iparban. Hajlam, képesség, lehetőség hajlékony szövődését, még a beleszervített véletleneket is – úgy hogy mindenben mégiscsak érvényesül valamiféle növésterv, törekvés, ami vállalkozássá teszi.”

(Art'húr Irodalmi Kávéház)

NÉMETH LÁSZLÓ

EMELKEDŐ NEMZET

1956. november 2.

Amikor tizenhárom évvel ezelőtt a második szárszói konferencián utolszor találkoztam a fiatal magyar értelmiség színe-javával, s tudva, hogy tán sohasem szólhatok többé hozzá, végigtekintettem az akkor lezáródott koron, figyelmeztettem őket, ne higgyék el, hogy ez a két magyar évtized, az azóta annyit emlegetett Horthy-korszak nemzeti szempontból olyan meddő és gyatra volt, mint a rendszer, amely nevét adta...

Ahhoz, hogy a nemzet emelkedésében igazán bízni tudjak, egy hiányzott: a nemzet erkölcsi és politikai érzék dolgában nem állt olyan magasan, mint szellemiekben. Szinte a legelemibb összetartás is hiányzott: az elért vívmányokat, féltő volt, könnyű lesz kicsikarni a kezéből. A megszálló német csapatok rendőrei mondták, hogy egy országban sem kaptak annyi följelentést. Még vége sem volt a háborúnak, s már megkezdődött a tolakodás az új pozíciókért: a másik magyar kiszolgáltatása a jövőendő gazdáknak.

Tisztelet a kivételeknek, de a magyar természet nem nagy ellenkezéssel, sőt sokszor igazán könnyű szívvel viselte, hogy legjobbait kiemeljék a fészekből.

Azt, ami történt, egyetlen kelet-európai nép sem kerülte el. De hogy így történt, annak a magyar sunyítás és irigység majdnem olyan mértén volt oka, mint a külföldi ügynökök szolgalelkűsége.

Az elmúlt hét azért volt óriási élmény a számomra, mert ez a néhány nap mutatta meg, nemcsak nekem, de az egész világnak, hogy a magyarság erkölcsileg mekkorát emelkedett. Hiszen nem mondom: voltak jelek rá eddig is. Még a tömlöcszerű elzártágban élő, elfeledtetett ember is érezte, hogy az ifjúságból más levegő csap felé, mint kortársai közül. De hogy a nemzet a gyótrésben és megaláztatásban így összeforrt, hogy diákok, munkások, katonák minden előzetes szervezkedés nélkül közös elszántságukkal így megszerveződhetek, a vezér nélküli felkelésnek ez a csodálatos látványa meghaladta nem reményemet, de

képzeteimet. Sajnos azok közé az emberek közé tartozom, akik a természettől a veszélyt látó képzetet kapták súlyos ajándékkul. A forradalom vidéken ért. A sok éven át tartó rettegetés, az aránytalan munka, az erkölcsi nyomás börtön nélkül is összeroppantott: Harmadéve beteg vagyok s az utolsó hét, egy izgalmas bemutató még rontott az állapotomon. A forradalom előtti nap azzal az elhatározással utaztam vidékre, hogy kiadatlan kézirataim rendezésének élek, s nem térek többé vissza a fővárosba. Egy napig tartott a nyugalom. A rettenetes aggodalom órái után csak egy éjszakát birkóztam az örömmel: azóta már csak a felelősség szorítását érzem.

Az utolsó ötven év magyar szellemi fejlődése világosan fölírta a célokat, melyek felé egy magyar forradalom esetén törekednünk kell. De az utóbbi évtized gazdái tudták, miért irtják a könyveinket. Ezt a magyar eszmevilágot kevesen ismerik, s most órájuk, a kevesekre vár, hogy a nagyszerű lökést, melyet a nemzet eltökéltsége adott, ne engedjék félresiklani. Még csak annyit láttam, amennyit a rádió s a vidéki események látni engedtek, s már ott állt előttem a veszély: a közeli, hogy a nemzet szent felindulásában a bosszúvágy sugalmazóira hallgatva olyasmit talál elkövetni, amit nem lehet többé jóvátenni, s a kissé távolabbi hogy mi alatt a fegyvert fogott nép figyelme a szovjet csapatok kivonása felé fordul, az új pozíciók felé csörtető emberek, akik régi fényük visszatérését várják, megfelelő hadállást foglalnak el, s a forradalomból ellenforradalmat, 1956 magyar szabadságharcából holmi 1920-as kurzust csinálnak.

Kinek kell ezt megakadályozni, ha nem nekünk, akik látjuk, hogy mit lehet itt elveszíteni. Az alól, hogy szóljunk, felmentést csak a halál vagy még az sem adhat. Az első alkalmi autóval én is Pestre jöttem, s szobámba zárkózva ideültem, mint valami gépfegyver, az írógép mögé, hogy amíg bírom, kattogtassam. Gépem mellől arra a fiatal lányra gondolok, akinek a hírek szerint a Kálvin téri ház tetején valamennyi férfi társát kilőtték, s ő tovább jártatta a fegyvert, amíg csak fiatal feje is oldalt nem konyult. Nem tudom, pontosan így történt-e, de az én szívemben ez a lány most a múzsa. Ő írta a ház tetejéről: „Rajta, öreg hullajelölt! Ha én odaadtam a szép ifjú életem, mi az neked, szegény emberi maradvány, a magadét megtenni.”

Egy-egy népet nem a testi hasonlóság, hanem a közös múlt, a hasonló gond, az egy haza levegője egyesít s választ el egy más múltú és más jelenű néptől.

Magyar az, akinek nyelve és esze magyarul forog. Becsületesen nem lehet más vizsgát találni arra, hogy kit tartunk igazán magyarnak. Nem könnyű vizsga ez. Sokkal nehezebb annál, ami elé a fajta testi jegyeinek kutatói állítják az embert. Itt a lelket kell kitenni.

Ami ennél is nehezebb, a lelket kell megvizsgálni.
(Illyés Gyula)

GYÜRKY KATALIN

ISTENVERÉS A SZÍNPADON – INTERJÚ

SZABÓ K. ISTVÁN RENDEZŐVEL

<https://www.kortaronline.hu/aktual/>

Szabó K. István színházi rendező évek óta monodramák és sokszereplős előadások formájában közelít a női sors, illetve az emberi kiszolgáltatottság kérdésköréhez. Ezekről az adaptációiról kérdeztük.

Fotó: Ilovszky Béla

A közelmúltban megrendezett előadásaid közül hármat (*Júlia – párbeszéd a szerelemtől, Anyaöl, Magyar Elektra*) színházi trilógiának érzem. Egy azonos motívum különböző stációi kötik őket össze: az anyák egyfelől a gyerek iránti vágyának, másfelől az ő megtartásának, illetve megtagadásának, gyűlöletének a problematikája – miközben az anyák sorsa elsősorban nem rajtuk, hanem egy felsőbb erőn (az irgalmas vagy bosszúálló Istenen vagy épp az antiklerikális hatalom kényén-kedvén) múlik. Hogyan találtál rá erre a témára, és mi foglalkoztat benne?

Akár így is össze lehet kapcsolni őket, bár az említett erdélyi anyasorsok (*Júlia – párbeszéd a szerelemtől, Anyaöl*) és az *Elektra*-parafrázis között én sokkal több eltérést, mint hasonlást látok. De összpontosítsunk az összekötő elemekre. A legmeghatározóbb (a hatalom játéka, a diktatúra gyakorlata) mindhárom történetben hangsúlyos, a tragédia forrása pedig minden esetben patriarchális jellegű, hiszen a nő elszenvédője a férfi, a zsarnok, a férj által meghatározott helyzetnek. Dancs Rózsa *Pokoljárása* – ami az *Anyáöl* című előadásunk forrásanyaga – egy, a népszaporulatot szorgalmazó, de a szabad emberi életet megalázó korszaknak fájdalmas lenyomata: önéletrajzi regény, a gyerekvállalás kálváriáját szemléletesen ábrázoló kórtörténet. Nyolc gyermekből ketten maradnak életben, a többi hat a magzatállapottól az újszülöttig az odavesztett áldás néma emlékeztetői. A *Júlia – Párbeszéd a szerelemtől* az óvásról szól, az anya-gyermek egymásrautaltságról, a szeretet erejéről, a

hit próbatételéről. Ebben az ugyancsak önéletrajzi ihletésű drámában az anya hét gyermekével együtt száműzetik a román gulagba, és ártatlanul szenved, férje vétke miatt. A trauma okozója ugyan mindkét esetben férfi, de más-más drámai profillal: Dancs Rózsa történetében a hatalommal buzgón együttműködő besúgó, Visky András családtörténetében pedig a hite mellett konokul kitartó lelkipásztor, politikai áldozat.

A halálközeli állapot is közös motívum egyébként, mint ahogy Isten, a remény is folyamatosan jelen van. Elektra is a reménybe kapaszkodik megszállottan öccse, Oresztész jöveteléért sírva, imádkozva, követelve azt – az anya, Klütemnéztra retteg gyerekeitől, hiszen a megtorlás eszközei ők. Közös továbbá a három sorsban az ítélelhozók istentelen magatartása, mint ahogyan a korszak is, amibe a történetek be vannak ágyazva.

Engem különösen vonzanak a végjátékok, az olyan drámai helyzetek, amelyek nagyívű próbatétel elé helyezik az embert. Azt hiszem, a katarzis érzetéhez csak ilyenformán kerülhetünk közel.

A *Júlia* bemutatója – Ráckevei Anna nagyszerű alakításában – immár három éve volt; azóta elkészült a *Mintapinty*, ami ugyancsak női sorsdráma Oláh Zsuzsa előadásában; közben Rekita Rozi erdélyi színésznővel Medgyessy Éva *Requiem egy házért* című drámája színrevitelével kacérkodunk. Arra hiába keresnek racionális magyarázatot, hogy miért éppen a női megpróbáltatás iránt érzek most erősebb empátiát – talán édesanyám küzdelme és magánya szólított meg.

Ráckevei Anna (Júlia) a „Júlia – párbeszéd a szerelemtől” című előadásban. Fotó: Máthé András

Az égi Isten mellett mindhárom darabban ott a „földi” Isten is: a *Júliá* ban és az *Anyáöl* ben a kommunista diktatúra, a *Magyar Elektra* ban pedig a magát Istennek képzelő, de az adaptációban stílszerűen szovjet diktátornak öltöztetett Égisztusz személyében. Ezzel azt kívánod érzékeltetni, hogy nincs rosszabb, mint amikor a hatalom vagy valaki Istent játszik? Esetleg épp a velük való pör-

Teledés lehetősége, a velük való megbékélés vagy szembezállás módozatai érdekelnek?

Újhelyi Kinga az Anyaölben

A politikai hatalom egy istentelen torzó, ha már szem előtt tévesztette valódi szerepét, a szolgálatot. Aki hatalommal él, bűnnel él – mondhatnám bornemiszásan –, és a szabadság szellemét hergeli. Természetesen izgatnak a társadalmi, történelmi átalakulások, de mindennél inkább az egyén mozgástere foglalkoztat. Az apró rés a falon többet mutat a falnál: a fal határ, a rés perspektíva.

Mindhárom előadás központi díszleteleme, illetve az *Anyáöl* esetén tartalmi összetevője a koporsó, ám ez a kellék nálad korántsem csak a halált, a meghalt személy helyét jelképezi. Mi mindent szimbolizál a rendezéseidben ez az önmagában is erős színpadi elem?

Amit a selyemhernyónak a gubó: az átalakulás lehetőségét. Minden megszáradt porhüvely egy lepkét rejt magában. Ha jobban belegondolok, tényleg nem használtam a koporsót soha „rendeltetésszerűen”. Nálam ki-bejárnak belőle, mint ahogyan a színpadi halál sem igaz, a színpadról való kilépés sem végleges – így az elmúlás is viszonylagos. Ami a szimbólumjellegét illeti, *Júlia* esetében inkább pseudo-szokrális, afféle „Kharón ladikja”-ként fogalmazódott meg bennem, a *Magyar Elektrában* meg „corpus delicti”-ként, lecsupaszítva, megfosztva a szentség minden nyomától.

Míg a *Júlia* és az *Anyáöl* monodrámákban tényleg csak a főszereplő nőket látjuk a színpadon, és a sorsukat meghatározó, befolyásoló férfiak csak közvetve vannak jelen, a *Magyar Elektrában* a címszerelő és a zsarnok anyján kívül hangsúlyos szerepet és jelenléte kapnak a férfiak is. Főleg *Elektra* testvérének, Oresztésznek a jelentősége erősödik fel a Bornemiszá-darabhoz képest az adaptációdban. Miért érezted fontosnak a címszerelő mellett őt is előtérbe helyezni, az ő „feladatát” is hangsúlyossá tenni?

Őbenne ölt testet az ígéret, a bosszú ígérete. A puszta neve reményt és félelmet hordoz. Klütemnesztra joggal féli hazatértét, hiszen a történet eredeti kontextusa szerint a fiúnak kötelező megbosszulnia apja halálát. Az egy másik kérdés, hogy a Bornemiszá általi keresztény beágyazás milyen új

lehetőségeket rejt magában. Ehhez igazodva lenyestem a görög hérosz körvonalait első jelenésében, ezáltal is felerősítve a békés humanista hajlamot, ami további szövődeményekkel jár, hiszen akkor mitől válik vérengző gyilkossá? Attól, hogy végig tanúja az összes jelenetnek, van ideje megbizonyosodni az emberi megnyilvánulás leggaljasabb formáiról, és a vér szaga felülírja a szelíd értelem szavát. Végezetül ő, beteljesítve ez által a sötét jóslatot: a bosszút, amit esetünkben istenverésnek nevezünk.

Legutóbbi rendezésed, a debreceni Csokonai Színház-béli *Magyar Elektra* esetében (aminek a bemutatója későbbre halasztódott a járvány miatt) a legfiatalabb színész generációtól a legidősebbig minden korosztály képviselteti magát a színpadon. Okozott-e a próbafolyamat során nehézséget a összehangolásuk? A fiatalabbak vagy az idősebbek érezték jobban magukénak a szerepüket ebben az irgalmas Istenen felülkerekedő, bosszúálló Isten vezette világban?

Jóhal Hella (Elektra) és Lehocz Zsuzsa (Krüszotémisz) a „Magyar Elektra” című előadásban. Fotó: Ilovsky Béla

Kétségtelen, hogy – bár Németh Ákos drámaíró ügyesen nyúlt hozzá Bornemiszá szövegéhez – a szemléletes, de veretes szövegfordulatokkal és szóvirágokkal megküzdni, azokat értelmezni, visszaadni nem volt egyszerű feladat. Nem tapasztaltam, hogy kommunikációs problémák lettek volna a többgenerációs szereposztásban, éppen ellenkezőleg: egymás inspirálása, támogatása volt a jellemző munkánk közben. De ezzel nem mondok semmi újat, hiszen a debreceni színházban nagyszerű, érzékeny művészek, csupa lélek emberek vannak, mindig öröm velük együtt alkotni.

Mik a további terveid, mely színházak várnak rendezni?

Ha a vírus is élni és dolgozni hagy, a Gyulai Várszínház– Nemzeti Színház koprodukcióban Márai Sándor *A Kassai polgárok* című drámáját szeretnénk bemutatni még az évad vége előtt a gyulai várban. Azt követően – már a következő évadban – a budapesti Szkéné, a kaposvári Csiky Gergely Színház, valamint romániai és litvániai színházak várnak. (KORTÁRONLINE.HU, 2020.04.14.)

ÜTŐ GUSZTÁV
SIPOS SÁNDOR VÍZIÓI

Sipos Sándor: Quebec-i Krisztus

A sepsiszentgyörgyi Gyárfás Jenő Képtárban 2011. április 22-én Sipos Sándor Montrealban élő, farkaslaki származású képzőművész másodszor mutatkozott be alkotásaival. Első alkalommal az 1994-es AnnART 5 és Medium 3 – Lövészárók Művészeti Fesztiválon láthattuk alkotását ugyanitt (reprodukció a fesztivál katalógusának 16. oldalán). Akkor és most is ünnep-értékű alkalom kitelepedett, elmenekült, idegenbe szakadt művészársunkat vendégül látni.

Évfolyamtársaiként a marosvásárhelyi Művészeti Liceumban, illetve a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán volt alkalmunk megismerni elhivatottságát, értékelni igen mélyszántású gondolkodását, és – bár a sors úgy hozta, hogy ritkán voltak műelemző, világnézeti eszmecseréink – alkotásai révén megközelíthettük sugárzó egyénisége titokzatosságát. Csupán megközelítés említhető, mert a spontaneitást is nagymértékben szóhoz engedő társunk elsősorban a művészen kidolgozott részleteket részesíti előnyben. Viszont minduntalan a titkok felfedhetetlenségébe ütközne, aki a pontos megfejtéseket keresné.

Az ilyen titokzatosan és aprólékosan megmunkált felületei energiákat sugároznak a néző irányába, és erre az "adóállomásra" hangolt "vevőkészülék" feltöltődhet a Sipos-erősugarakkal.

Elsősorban e vizuális energiák átadását tarthatjuk lényegi üzenetnek a 25 éves tevékenységet átölelő, itt bemutatott festmények, nyomatok, rajzok, talált tárgy assemblage-ok, fényképek, vegyes technikájú alkotások sokaságában. Ebben a sokszínűségben Nagy Pál (képzőművész, tanár 1939–1979) szellemi hagyatékának egyik folytatójaként tartjuk számon kiállítónkat, aki a kísérletező művészt és ugyanakkor az új vizuális megoldásokat kereső alkotót testesíti meg.

Mezei Ottó budapesti művészettörténész a következőket alapítja meg róla: „Sipos Sándor munkái általában ellenállnak bármiféle verbális, egyértelmű értelmezésnek, Umberto Eco hatvanas-hetvenes évekbeli divatos szóhasználatával élve »nyitott mű-veknek« nevezhetők. Mind-azon-által nyitott jellegük több olyan támpontot kínál, amelynek révén közelébe férközhetünk e technikailag, formai elemeit tekintve és – egyfajta értelmezhetőség kockázatát vállalva – a racionális-irracionális, köznapi-szakraális merev ellentétet feloldó heterogén együttesnek. Voltaképpen sajátos, a tudat szintjére emelt »világérzés« spontán megnyilatkozásai, lenyomatai ezek a munkák. Együtt van bennük, elfogultság nélkül, a mai, de egy régi és legújabb kultúrákon, korokon, stíluselemeken, tudományos ismereteken, pszichológián, jelelméleten és természetesen irodalmon iskolázott művészember vizuális válasza annak a szociális miliónek az ingereire, amelyben él(ünk).” A tömör jellemzéshez feltétlenül hozzá kell tennem, hogy mindezt Sipos Sándor montreali erdélyiként vagy farkaslaki kanadaiként éli meg és valósítja meg mindekelőtt.

Sipos Sándor: A. Camus emléke, 50x70cm. pasztell-kréta papíron

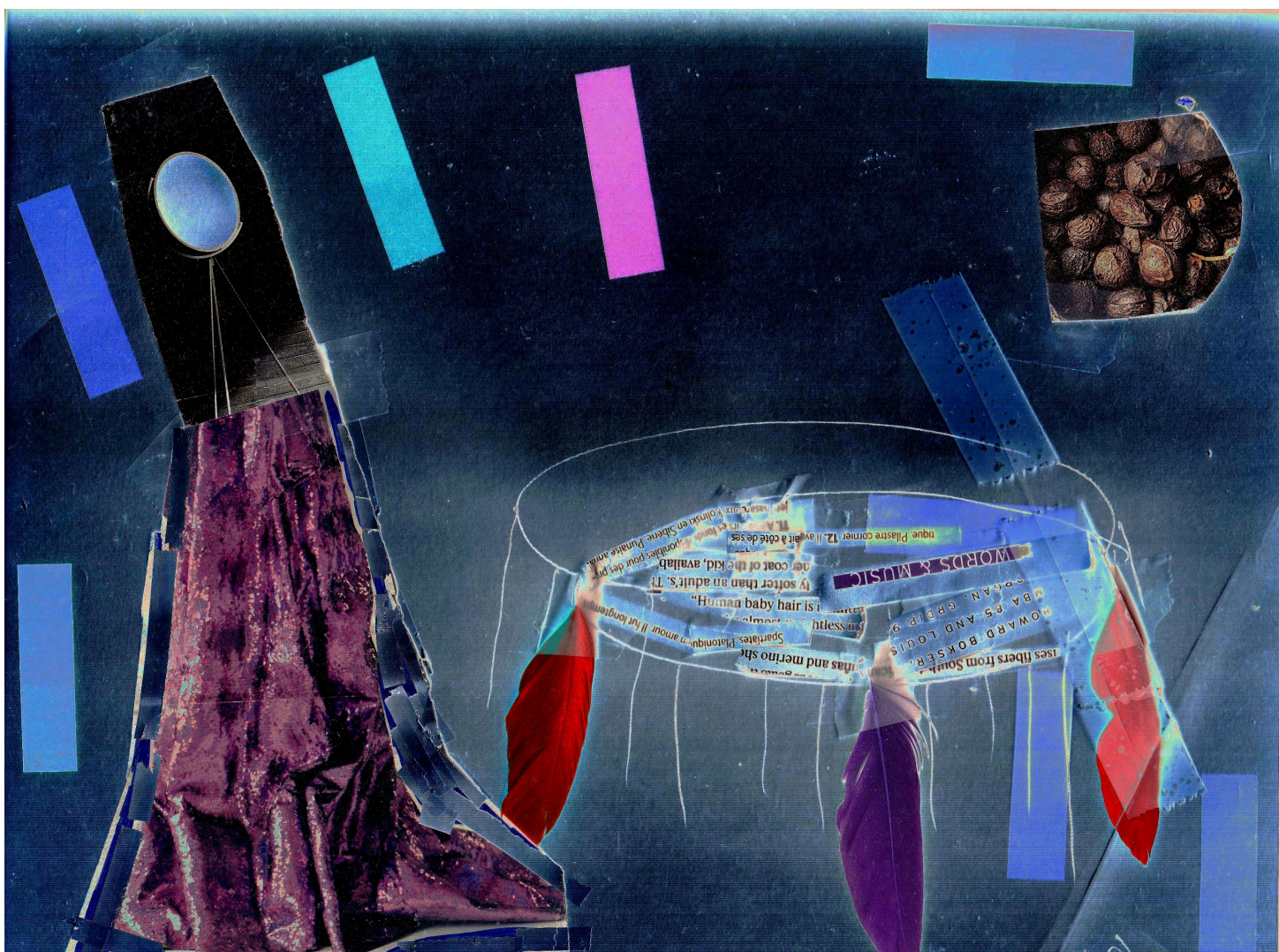
Formai megközelítésben a töprengő attitűd soha nem vegytiszta építkezését tapasztalhatjuk. Gyakori az észak-amerikai indián törzsek naiv emberábrázolási megjelenítése. (Egy pillanatig se gondoljunk azonban arra, hogy Sipos Sándor nem tud rajzolni akadémiai szinten, de őt elsősorban nem a test anatómiai ábrázolása érdekli, hanem a lélek kisugárzása földi porhüvelyünkéből.) Ebben a vonulatban a dekoratív pont-és vonalhasználat által a grafikus festőt ismerhetjük meg. És éppen ez az elegyítés valósítja meg a művek kontrasztra épülő értékét. A festői felületek szinte költői légies mivoltát váltja a már említett, sugárzóan megrajzolt részlet.

Szimbólum-rendszerében helyet kap a globalizálásra törekvő baloldaliság nyomasztó kísértete: a sarló és a kalapács réme.

A meghajlott, állati megkucorodásba görbült antropomorf alakzatok – bogarak, lepkék, oroszlánok, macskák és képzeletbeli szereplők sokasága, mint gyilkos álmok visszatérő motívumai, szintén rémkép jellegűek. A szürrealizmus határán. A csillogó anyaghasználat, mint az említett szemfényvesztő globalizálási kísérlet ámitó felülete, rögeszmeként vonul végig a képek egynéhányán. Szervesen épülnek a művek sorába a fényképalapú alkotások is, bár ezek műfajilag eltérőek. De Sipos Sándor nagyszerűsége épp a sokoldalú kutatásaiban, a műfajok keverésében rejlik. Őt nem a műfajok tisztasága érdekli, hanem az üzenet továbbítása, a sugárzó erő célba juttatása. És, ismétlem, mindezt az erdélyi szellemiség jegyében teszi.

Az idegenbe szakadt hazánkfia honvágygal keveredő világnézeti víziói rétegződnek a Farkaslakán, Marosvásárhelyen, Kolozsváron és Segesváron megtapasztalt stációk emlékeivel. Montrealban. Különösen hangsúlyossá válnak az alkotások kiállításunk nagypénteki megnyitásaként, a gyász és az ünnep együttes megéléseként. *(Háromszék...)*

Öröm vendégünket tisztelettel bemutatni Sepsiszentgyörgy művészetpártoló és művészetet igénylő közönségének, miközben a keserűség, a meggyötörttség és az elszakadottság érzetét képről képre tetten érjük. Akár a keresztre feszítés és a feltámadás, legbensőbb lelki gyászunk és ünnepünk párhuzamaként

Sipos Sándor: Collage, 50x60 cm

REMÉNYIK SÁNDOR: BÉKESSÉG ISTENTŐL (részlet)

Reggel mondd, délben mondd és este mondd
A Feltámadott első, szép szavát.
És ragyogóbbá lesz a reggeled
És csillaghímesebb az éjszakád.
És békességesebb az éjszakád.
Békesség Istentől.

Békesség Istentől: mi így köszönjük,
Hogy köszöntésünkben lélek legyen –
Vihartépett fák – ágainkon mégis
Vadgalamb bűg és Békesség terem.
Békesség: köszöntésünk ez legyen.
Békesség Istentől.

RADNAI ISTVÁN
KERESZT

PARA OLGA
TRIANON

Versből ácsolok
Szülőföldem fölé
Hazát magamnak

(Sepsiszentgyörgy.2019. jún. 4.)

Húsvét közeledtével, de még Nagypéntek előtt, a Megváltás előtt, a Feltámadás előtt, megtapasztaljuk, hogy átvonul az Úr.

Vajon az Őszövetségi Isten, aki nem él az idő fogságában, a szelíd szívű Jézus imájára hallgat-e vagy bünteti megátalkodottságunkat?

Elképzelem, hogy B-ben újra ácsolják a Krisztus Keresztjét.

Nézzetek ki a karanténok ablakán újkori farizeusok! Lássátok meg a Keresztet a templomok tornyán.! A Betlehemi Csillag vajon mond-e nektek, nekünk valamit? Legalább a Kakas figyelmeztessen benneteket, bennünket!

B-ben ácsolják a Keresztet. A társadalom igenlése helyett, törvényeitek a tagadás törvényei, a társadalmi "nem", a nemetmondás ideje van-e most?

Az Egyiptomi Csapások, az éhínségek, a pestisjárványok után ébredjétek! Térjen meg az Új Ninive. Ne várjuk meg, hogy Szodoma sorsára jusson a világ! Most álltok sóbálvánnyá meredve, tehetetlenül.

Pedig a Mi időszámításunk a Megváltástól kelteződik. Volna mibe kapaszkodnunk. Erőt nyerjünk ahhoz, hogy megmeneküljünk.

Jelöljétek meg az Unió szemöldökfáját a Bárány vérével! Gondoljatok az Alapító Atyákra, akik Európa békéjén munkálkodtak!

Húsvét közeledtével, a Nagyböjtben, fordítsatok hátat eddigi Farsangolásotoknak! Ha újra Keresztet ácsoltok a Felkent halálát kívánva, Ég és Föld megrendülnek abban az órában.

Nem, Isten nem érvénytelenítette a Megváltást!

Nem, Gonosz Szőlőmunkások! Isten elküldte, és elküldi a Fiát nap, mint nap. De ti a Termést magatoknak akarjátok, megölik az Örökös, nap, mint nap. Elszabadult az Őzés, de elérkezik a Szüret Ideje.

Elképzelem, hogy B-ben ácsolják a Keresztet. Nem látom a Megváltott Népet. Talán ezért kell újra Keresztet állítani?

Elképzelem, hogy minden faluban, városban ácsolják a keresztet.

Sipos Sándor: Erdély, akrill vásznon, 120x85 cm, Montréal

IN MEMORIAM

FEKETE GYÖRGY (1932 - 2020)

Életének 88. évében meghalt Fekete György belsőépítész, iparművész, a nemzet művésze, a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) tiszteletbeli elnöke.

A tiszteletbeli elnököt a Magyar Művészeti Akadémia, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma saját halottjának tekinti.

Fekete György több évtizeden átívelő, rendkívül gazdag alkotói életműve mellett aktív kulturális közéleti tevékenységet vállalva dolgozott, valamint a Magyar Művészeti Akadémia elnökeként, majd tiszteletbeli elnökeként a hazai kulturális élet gazdagítását szolgálta. Kultúrpolitikusként az Antall-kormány államtitkáráként létrehozta a Nemzeti Kulturális Alapot, majd 2011-től kiépítette "a magyar kultúra csúcshintézményét", az MMA-t, összhangban azzal, ahogy Makovecz Imre megálmodta.

A Magyar Érdemrend nagykeresztje átadásán, 2017-ben Fekete Györgyöt Orbán Viktor miniszterelnök a magyar kultúra elszánt és kipróbált harcosaként, művészként, kultúrpolitikusként, az MMA kiépítőjeként és öröként köszöntötte. Kiemelte: Fekete György nem is egy, de legalább két életműnyi munkát végzett el: 1994-ben egy teljes művészi és kultúrpolitikai életpálya után nyugdíjba vonult, mégis előbb országgyűlési képviselő lett, a KDNP alelnöke, majd felépítette "Magyarország legjelentősebb kulturális intézményét", a Magyar Művészeti Akadémiát. A kormányfő akkor hangsúlyozta, a kultúra nemzeti identitásunk megtartásának küzdőtere és ennek az arénának Fekete György "igazi veteránja" volt.

Fekete György 1932. szeptember 28-án született Zalaegerszegen. 1957-ben szerzett kitüntetéses belsőépítész diplomát az Iparművészeti Főiskolán...

1990 és 1994 között Művelődési és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkára, majd 1994-től 1998-ig országgyűlési képviselőként a kulturális bizottság tagja volt. Egyik alapítója és első elnöke volt a Nemzeti Kulturális Alapnak. 1996-ban habilitált egyetemi tanárrá a Nyugat-

Magyarországi Egyetemen, az intézmény Alkalmazott Művészeti Intézetének professor emeritusa volt...

Belsőépítészként tervezett múzeumi kiállítási installációkat, református templomok, iskolák, üdülőszállók, művelődési házak belső tereit, valamint külföldi magyar kiállításokat is. 2017 őszén 85+85 címmel famozaik-kollázs tárlatát láthatta a nagyközönség a Pesti Vigadóban. A születésnap kiállításához kapcsolódóan jelent meg a Magyar Belsőépítészek sorozat 4. kötete, ami Fekete György gazdag pályáját mutatta be. Szintén 85. születésnapjára jelent meg Dvorszky Hedvig könyve Fekete György életútjáról és munkásságáról. 2019-ben az MMA Kiadónál válogatás jelent meg Fekete György: Hazafelé – Számadás a vándorútról címmel. A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) egyesülethez 1995-ben csatlakozott, melynek 2010-ben ügyvezető elnöke lett, majd 2011 novemberétől a köztestületté vált intézmény első, majd újraválasztott elnöke lett. 2017-től az MMA tiszteletbeli elnöke volt.

Fekete György 1966-ban Munkácsy Mihály-díjat kapott, 1981-ben érdemes művész lett, 1998-ban megkapta a Magyar Művészeti Akadémia Arany Oklevelét, 2008-ban Magyar Művészetért Díjban részesült. 2011-ben megkapta a Köztársaság Elnökének Érdemérmét, 2012-ben Kossuth-díjat kapott. 2017-ben a Magyar Érdemrend nagykeresztjét vehette át, 2018-tól a nemzet művésze volt. Több település díszpolgára, a professor emeritus cím birtokosa volt, valamint tagja egyebek mellett a Szent Korona Testületnek és elnöke a Nemzet Művésze díj Bizottságnak. (MTI, részlet)

University professor emeritus, interior designer, applied artist, Artist of the Nation Award winner, Full Member of the Hungarian Academy of Arts and Honorary President of the Hungarian Academy of Arts György Fekete passed away on 15th April.

György Fekete belonged to those artists who strove to make the unique disposition of Hungarian cultural diversity visible to the general public. Apart from his exceptionally rich artistic lifework spanning over several decades, he actively took part in Hungary's cultural life and, acting as the President of the Hungarian Academy of Arts, he was dedicated to broadening and enriching Hungary's cultural life thanks to his fervent commitment to his work. In his capacity as cultural politician working as Deputy State Under-secretary in Hungary's Antall Government, he established the National Cultural Fund of Hungary, and from 2011 onwards he was engaged in developing – in line with Hungarian architect Imre Makovecz's vision – the Hungarian Academy of Arts, which has been functioning as "the top-level institution of Hungarian culture". The Hungarian Academy of Arts is in deep mourning for György Fekete and will provide funeral honours for him.

CSABAI JÁNOS

BÚCSÚ FEKETE GYÖRGYTŐL

A valamikori Nemzeti Társas Kör 1997-ben Fekete György tagtársunk munkásságát "HŰSÉG DÍJ"-al jutalmazta. Ez egy kis méretű arany kitűző volt. Elnök asszonyunk felkért, hogy írjak hozzá méltató sorokat, amelyet egy kis ünnepségi keretében olvastam fel és egy díszkötésben nyújtottam át neki.

Íme, akkori köszöntőm: -

"A szellemi sötétség honában, a tudattalanság méreggel telt katlanában, történelmünk ezer éve tartó viharában, a testvéri viszálykodás sűrűjében, magyarságtudatunk siralomvölgyében, a jól kiépített besúgóhálózattól fojtogatva, az egekig szökő korrupció közepette, a szabadkőművesség csapdájában vergődve, száz utat bejárva, máshonnan és más céllal indulva - mégis találkozunk. Nem ismerlek Téged, s te nem ismeresz engem, ám azonnal úgy találjuk, mintha mindöröktől fogva barátok lennénk, ezért mindenkor kölcsönös tisztelettel üdvözöljük egymást.

Szemedbe nézek, szemembe nézel. Öröm-szikrák a tekintetünkben, erő a kézfogásban. Valami összeköt bennünket. Egyformán érezzük a lüktetést. Ugyanazt a szívdobbanást. A köszöntésen túl szert tartunk szeretettel.

Az egymás felé kinyújtott kéz ma szinte a menekülni vágyás szimbóluma: hogy mindketten ugyanabban a bűzhödő mocsárban pacsmagolunk a kilábalásra készen és sokszor egymástól várjuk a jelet, az útmutatást. Mert mostanság bármely irányba indulunk is, mindig csak körbe-körbe járunk a nagyvárosi szürkeségben.

Pedig van kiút. Hisszük. Reméljük. Tudjuk. És a Hit, Remény, Tudás hármasságával indulunk tovább a Szeretet jegyében. De valami mintha még hiányozna... A Szívünkben talán? Netán a Lelkünkben? Valamire még nagy-nagy szükségünk van. Előbb ezt kell gondolati síkon megteremtünk! Egyszer csak a távoli földszegélyen feldereng a Békesség hajnala. Elindulunk hát abba az irányba és felfedezzük, hogy zöld erdőkben, virágos réteken, arany mezőkön, ezüst folyók mentén járunk, lépteink áhítatosan zizzenek a Mindenség Templomában. Már többek vagyunk, mint zengő érc, hideg anyag, vagy mások eszköze - mint a pengő cimbalom. A félhomályban látni véljük, hogy fönny a magas égben még nem ért véget a gigászi tusakodás. Akarjuk, hogy végső soron a Jó kerüljön majd ki győztesen, mert akkor mi is megmaradunk. Mi, a Mag, a Mag urai, hogy lehessünk újra a Mag áradata, a Mag árja, a Teremtő magyarja.

Hogy ismét visszakerüljünk Isten tenyerére. De ami fenn, az itt lenni, mint egy tükörkép. Csakhogy az anyagból és szellemből álló isteni teremtmények elvesztették lényegüket, küldetésüket, mára már csak az anyag maradt, amihez ra-

gaszkodni tudnak. A szülőföld, az Anyaföld, a Haza, az Anya helyett az anyagi, az anyagiasság. És ha a Sárból és Fényből lévő istenarcúból elvész a Fény, mondd, Barátom, mi marad!?

Vesztésre állunk, mert elfordultunk Istenünktől, megtagadtuk az Atya, Anya, Fiú ősi magyar szentháromságot, Tettük ezt kényelmességből, lustaságból, ostobaságból. Hagytuk, hogy idegenek mondják meg, kik vagyunk. Azok, akik tudták, hogy mit akarnak elorozni, bitorolni, és el is vették tőlünk mindazt, ami csak kellett nekik ahhoz, hogy most ők legyenek a hatalmasok, mint egykoron mi voltunk. És adtak helyette valami mást, ami mindig is az övék volt, és amivel mi nem tudunk mihez kezdeni.

A huszonegyedik óra hatvanadik percében vagyunk mi is, és ha nem vigyázunk, hamarosan kiderül, hogy terroristák leszünk saját hazánkban, akik ellen bármilyen eszköz bevethető. Ha semmit sem teszünk, csak ülünk és bárgyú birkák módjára sóhajtozunk, akkor is hamarosan ráébresztenek bennünket, hogy az időnk lejárt és a gyilkos csendben úgy szűnünk meg létezni a Földön, hogy évszázadok múltán fognak csak majd emlegetni egy hajdan legendás népet, amely a Kárpát-medencében élt tízezer évek óta, de a megsemmisülése előtti agóniájában már azt sem tudta magáról, hogy kicsoda ő, sőt, nem is érdekelte. Nem tudta, hogy honnan jött, azt meg különösen nem, hogy hová akar eljutni. Nem ismerte fel az ősi jeleket, mert újakat kreáltak neki helyette, és a káprázattól elvakultan ment, ahová ezek irányították - a végzete felé! Úgy aludta át az utolsó évszázadát, hogy soha többé fel sem ébredt. Sajnos, már csak végső reményében, mint fuldokló a legparányibb szalmaszálba, belekapaszkodott a számára megmaradt egyetlen menekülési lehetőségbe, ha megérintette a Szent Korona kisugárzása, és volt ereje visszakanyarodni ősi múltjához. Feleleveníteni ősi szokásait, megidézni egykori szentjeit, tisztelni méltán híres nagy elődeit, emlékezni és megidézni ősei szellemét alázattal, hogy ne kelljen mások előtt megalázottan léteznie. Akiknek ez megadatott, akikhez eljutott a felismerés, gyűjtés össze a tudatlanokat és a tudattalanokat, most már egy percet sem mulasztva, ám megfontoltan kezdjük hozzá a Szent Korona segítségét kérve egy rendkívüli szertartáshoz, mielőtt Isten ostorának népéből röfögő disznót csinálnak, ahogy azt ígérték. Ha nem akarjuk, hogy ez a sátáni ígéret beteljesedjék, a Szent Korona alatt és az Ő nevében nekünk össze kell tartanunk, és a Sötétség tengerében egy Fényszigetet kell teremtenünk! És nincs sok időnk! Együtt, Egy-másért! Ha egyetértesz, add rá a kezed, kedves Barátom!"

Ez volt valamikor 1997 tájékán. Kézfogásod örök emlék maradt!

Drága Barátom, én ezzel a szívszorító élménnyel és emlékekkel kívánom, hogy legyen számodra könnyű a föld és nyugodj békében!

BABITS MIHÁLY
HAZÁM

A ház.

Röpülj, lelkem, keresd meg hazámat!
Áll a régi ház még, zöld zsalúja
mögött halkul anyám mélabúja:
ősz hajú, de gyermekarcú bánat.
Röpülj, lelkem, keresd meg hazámat!
Itt a szoba, melyben megszülettem,
melyet szemem legelőször látott;
itt a kert, amelyben építettem
homokból az első palotákat.
Amit én emeltem, mind homok volt:
de nagyapám háza bizton áll még
s éveimből, e fojtó romokból
hogyan révébe meneküljek, vár még.

A város.

Kelj fel, lelkem, keresd meg hazámat!
Nem egy szűk ház, az egész kis város
mint egy árcipelagus vár nyájas
zöldje közt a tenger akácfának.
Szállj ki, lelkem, keresd meg hazámat!
Ott a szőlőhegy, a tömzsi présház,
mely előtt ülve ha szertenéztem,
dallá ringott bennem kétség és láz
s amit láttam tejszín napsütésben,
mind hazám volt! Lenn az utca híven
nyúlt alattam, mint a futószőnyeg
és a dombor hullámzott, mint szívem,
halkan hullva égit a mezőnek.

Az ország, mappa szerint.

Röpülj, lelkem, keresd meg hazámat!
Enyhe dombor, lankatag magyar föld!
S az a róna túl már a nagy-alföld
szemhatártól, ahol a nap támad.
Röpülj, lelkem, röpidül át hazámat!
Szemhatártól-szemhatárig, s újra
merre emléked, a halk selyempók
vonja szálát, szállj a rónán túlra,
s át hol állnak a bolond sorompók:
és akármit ír a kard a rögre,
lankád mellől el ne bocsásd bérceid:
ha hazád volt, az marad örökre;
senkisem bíró, csak ahogy érzéd!

Az igazi ország.

Szállj ki, lelkem, keresd meg hazámat!
Oly hazáról álmodtam én hajdan,
mely nem ismer se kardot, se vámot
s mint maga a lélek, oszthatatlan.
Álmodj, lelkem, álmodjad hazámat,
mely nem szorol fegyverre, se vértre,
mert nem holt rög, hanem élő lélek.
Galamb álom! s rókák rágtak érte;
odu-féltő kapzsi szenvedélyek.
Az én álmom sohse legyen róka!
Az én tanyám' magassága védje!
Lelkem madár, tág egek lakója,
noha mindig visszajár fészkebe.

Európa.

Röpülj, lelkem, röpidül túl hazámat!
Hogy röpidültem egykor! Tornyok szálltak,
Montblanc süllyedt, narancsfák kínáltak,
láttam népet, mordat és vidámat:
így találtam nagyobbik hazámat.
Rómát fiús tisztelettel jártam,
mintha őseim várossa volna
és Avignon nevetett, mint Tolna,
vígán fürdött egyazon sugárban
és egy lélek font be néptől-népig
messze földrészt eleven hálóba:
egy lélek, egy ország végtül-végig
maga-tépő hazám: Európa.

A glóbus.

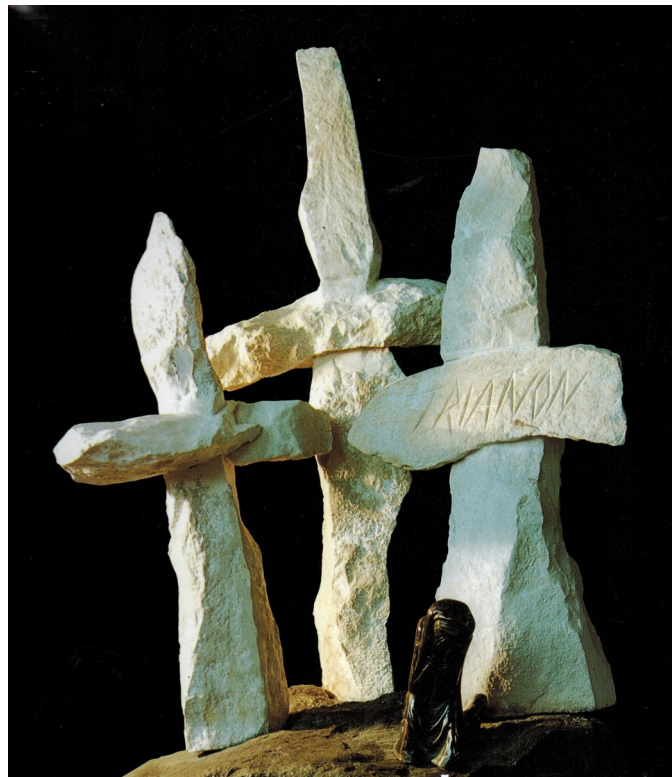
Röpülj, lelkem, tágítsd még hazámat!
Mily kicsiny a Föld! Mily csöpp melegség
fészke a zord Ürben! Bús kerektség!
Szigete a tér Robinsonának!
Óh röpidül át kis csillaghazámat
s míg e hibbant Robinsonok bambán
ölik egymást, szigetük felejtik
és sohasem ér szemük a partig.
te a végső szirt fölél suhanván
a villanyos messzeségbe kémelj,
tán egy ismeretlen sugarat hoz,
amely úgy jön, dallal és reménnyel,
mint dús hajó vén Robinsonokhoz.

TRIANON 1920

Epilóg.

Mégis, lelkem, szeressed hazámat!
Nem neked való az ür hidegje!
Itt a glóbus, a meleg szigetke
s lélekágya szent Európának.
Soha el nem hagyhatod hazámat;
útjaidat akármerre bolygod,
egy országot hordozol magaddal,
veled jön egy makacs íz, egy halk dal
viszed, mint a kárhozott a poklot;
de halálig, mint ki bűn között él,
várja híven az Éden sugáros
türelme: úgy vár reád a város
és a kis ház, melyben megszülettedl.

Szervátiusz Tibor: Trianon

Urak, akik a világ dolgait igazítjátok: adjátok vissza a hegyeimet!

Bevallom őszintén: nem érdekel sem a politikátok, sem a világnézeti kérdéseitek, sem nagyszabású elgondolásaitok, melyekkel az embermilliók sorsát rendezni kívánjátok. Nem érdekelnek az embermilliók sem.

Egy érdekel csupán: adjátok vissza a hegyeimet!

Mert bármit is mondjanak a tudósok, a fiskálisok és a katonák: azok a hegyek az enyimek. Mint ahogy én is hozzájuk tartozom attól a perctől kezdve, hogy megszülettem a lábok alatt, abban a kis házban, s ők benéztek hozzám az ablakon. Nem a telekkönyv szerint voltak az enyimek, az igaz. De enyimek voltak Isten rendelése szerint, azáltal, hogy ott születtem s ott lettem emberré... Nézzétek urak: idestova ötven esztendeje már, hogy belerángattatok ebbe a játékba. Játsoztatok az én bőrömön háborút és országosztást, ideoda ajándékoztattatok engem s a hegyeimet, mint ahogy gyermekek ajándékozzák a játékszereket egymásnak. S én ötven esztendeig engedelmesen játszottam nektek mindent, amit csak parancsoltatok: kisebbségi sorsot, megaláztatást és elnyomatást, üldöztetést nyelvem és fajtám miatt, fölszabadulást és katonásdit. Játsoztam háborút. Lelkesedést és halálfélelmet, rámenős bátorságot és fejvesztett menekülést, játszottam kétségbeesést, fájdalmat, dühöt, elvesztett háborút. Játsoztam elvesztett otthon és elvesztett családot, csikorgó fogú bosszúvágyat és hadifogságot, játszottam hontalan bujdosást, magányos, kóborló farkassorsot az emberi rengetegben... urak, nekem elég volt. Én nem játszom tovább. Adjátok vissza a hegyeimet! ...

És azt se mondjátok, hogy nem én vagyok az egyetlen, akinek ez a sorsa, mert milliók váltak földönfutókká játékaikat során és én csak egy vagyok a milliók közül. Számomra nem vigasztalás, hogy millióknak fáj ugyanaz, ami nekem. Magamnak fáj, ami bennem fáj.

Adjátok vissza a hegyeimet! Ne mondjátok azt sem, hogy van, aki többet veszett, senki sem veszett annyit, mint én. Nekem nem volt Palotám, amit fölépíthetnétek valahol a föld másik oldalán. Nekem nem volt vagyonom, amit bankjaitok visszafizethetnétek, ha megszálná őket a jótékonyosság láza. Állásom sem volt, hivatalom sem, ami helyett újat adhatnátok. Nekem semmim sem volt, csak a hegyeim s egy asszony, akit szerettem. S ez a kettő együtt többet ért, mint a világ valamennyi palotája, vagyona és hivatala. Senki sem veszett ebben a játékban annyit, mint én.

Adjátok vissza a hegyeimet! Urak, én alázatosan elhiszem, hogy nagyok vagytok és hatalmasok. Hogy kisujjatok egyetlen mozdulatára milliók halnak meg, országok cserélnek gazdát és földrészek süllyednek el a tengerek mélységeibe. De mindezeket túl hinni szeretném azt is, hogy tisztelitek az igazságot és a törvényt, amit Isten a világnak adott, és hogy a szívetekben jószándék szűri át még a kisujjatok mozdulatát is. De ezt csak akkor hihetem el, ha eltörlitek a rontást, ami játékaikat nyomán erre a világra rászabadult, és visszaadjátok a hegyeimet...

Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet!

JUHÁSZ GYULA

TRIANON

Nem kell beszélni róla sohasem,
De mindig, mindig gondoljunk reá.

Mert nem lehet feledni, nem, soha,
Amíg magyar lesz és emlékezet,
Jog és igazság, becsület, remény,
Hogy volt nekünk egy országunk e földön,
Melyet magyar erő szerzett vitézül,
S magyar szív és ész tartott meg bizony.
Egy ezer évnek vére, könnye és
Verejtékes munkája adta meg
Szent jussunkat e drága hagyatékhoz.

És nem lehet feledni, nem, soha,
Hogy mienk volt a kedves Pozsony,
Hol királyokat koronáztak egykor,
S a legnagyobb magyar hirdette hévvel,
Nem volt, de lesz még egyszer Magyarország!

És nem lehet feledni, nem, soha,
Hogy a mienk volt legszebb koszorúja
Európának, a Kárpátok éke,
És mienk volt a legszebb kék szalag,
És nem lehet feledni, nem, soha,
Hogy a mienk volt Nagybánya, ahol
Ferenczy festett, mestereknek álma
Narfényes műveken föltündökölt,
S egész világra árasztott derűt.
És nem lehet feledni, nem, soha,
Hogy Váradon egy Ady énekelt,
És holnapot hirdettek magyarok.
És nem lehet feledni, nem, soha
A bölcsőket és sírokat nekünk,
Magyar bölcsőket, magyar sírokat,
Dicsőség és gyász örök fészkeik.
Mert ki feledné, hogy Verecke útján
Jött e hazába a honfoglaló nép,
És ki feledné, hogy erdélyi síkon
Tűnt a dicsőség nem múltó egébe
Az ifjú és szabad Petőfi Sándor!
Ő egymaga a diadalmas élet,
Út és igazság csillaga nekünk,
Ha őt fogod követni gyászban, árnyban,
Balsorsban és kétségben, ó, magyar,
A pokol kapuin is győzni fogsz,
S a földön föltalálsz már a mennyet!
S tudnád feledni a szelíd Szalontát,
Hol Arany Jánost ringatá a dajka,
Mernéd feledni a kicses Kolozsvárt,
Hol Corvin Mátyást ringatá a bölcső,
Bírnád feledni Kassa szent halottját

TRIANON

It is not need' to speak on ti fore'er,
But always, always we've to think of it.

Because it can't be forgotten ever,
Until Magyars, until their memories,
Justice and law, honour and hope will be
That on this globe we did possess a homeland,
That was possess'd itself by its provess
And kept for long by Magyar heart and mind.
The blood and bitter tears and toilsome work
Of thousand years provid' the right for us
To own this holy share and dearest bequest.

And it cannot be forgotten ever
That owned kind Pozsony in days of yore,
Where kings of ours enthron'd were by our might,
The greatest of Magyars declar'd with hot words,
This homeland, Hungary was not but will be!

And it cannot be forgotten ever,
That most beautiful garland of Europe, the
Bewitching arch of Carpathians was our own
And so, the pearly Adriatic shore-line!
And it cannot be forgotten ever
That we did own the town Nagybánya where
Ferenczy did compose his paints and all dreams
Of masters' paintings were resplendent and
Did spread jocundity over the world.
And it cannot be forgotten ever,
That in Várad an ADY sang his song,
Magyars professed, yes, the morrow then.
And it cannot be forgotten ever
The infancy, sepulchral mounds of ours,
Hungarian cribs, Hungarian graves,
Eternal nests for mourning and glory.
Because who could forget that through Verecke
Arriv'd this conquering folk into this land,
And so, who could forget that in Erdély's plain
The juvenile and free Petőfi Sándor
Did fly up in eternal sky of our fame!
And he has been the glorious life himself,
The star of way and star of truth for us,
When you'll follow him in the mourning and shade
In misfortune, in doubt, then, oh Magyar,
You will defeat even the gates of hell
And even here in earth - heaven you will find!
And could you now forget the kind Szalonta
Where our Arany was rocked by the nurse,
Could you venture to forget rich Kolozsvár,
Where Corvin Mátyás king of ours was rocked,
And could you now forget the Kassa's saint dead

TRIANON 20

S lehet feledni az aradi őskert
Tizenhárom magasztos álmódóját,
Kik mind, mind várnak egy föltámadásra.

Trianon gyászos napján, magyarok,
Testvéreim, ti szerencsétlen, átkos,
Rossz csillagok alatt virrasztva járók,
Ó, nézzetek egymás szemébe nyíltan
És őszintén, s a nagy, nagy sír fölött
Ma fogjatok kezet, s esküdjetek
Némán, csupán a szív veréseivel
S a jövődó hitével egy nagy esküt,
Mely az örök életre kötelez,
A munkát és a küzdést hirdeti,
És elvisz a boldog föltámadásra.

Nem kell beszélni róla sohasem,
De mindig, mindig gondoljunk reál!

And could you now forget the Arad woodland's
Thirteen exalted heroes, Magyar martyrs,
Who all, but all await the resurrection.

On mournful day of Trianon, Magyars,
My brethren, you who keep awake under damn'd
And unlucky star of bad constellation,
Oh, look in face of each other but plainly
And frankly and above the extended grave,
And shake the hands of each other and swear
Without a sound but only with your heart-beats
And in the faith in times to come, take grave oath
That binds to eternal, immortal life,
And professes the labour and the struggling
And that will lead to merry resurrection.

It is not need' to speak on it fore'er,
But always, always we've to think of it!

Translated by Otto Tomschey

The Treaty of Trianon in 1920... in the aftermath of WWI, was extremely harsh on Hungary and unjustifiably one-sided. The resulting "treaty" lost Hungary an unprecedented 2/3 of her territory, and 1/2 of her total population or 1/3 of her Hungarian-speaking population. Add to this the loss of over 90% of her vast natural resources, industry, railways, and other infrastructure. This was done to a nation whose borders were established over a thousand years earlier (896 A.D.) and one who, as the Pope called the "Saviors of Christianity," lost millions of lives defending the rest of Europe from numerous invasions from the likes of the Mongolian Tatars and the Ottoman Turks.

Hungary, along with Germany and Austria, experienced rapid economic expansion during the latter part of the 19th century and into the 20th. This challenge alarmed France, Britain and Russia. Each needed a way to stave off Austrian-German-Hungarian economic competition. With the advent of WWI, France and Britain had their chance and began fostering anti-Hungarian sentiment among non-Magyar speaking Hungarian nationals. It is important to note that for over a thousand years, Hungary never experienced ethnic civil war. France, eager to weaken Hungary, offered to reward those nations and groups that assisted them in the war with large pieces of territory. The "Little Entente" of Rumania (who switched sides in the last minute), Czechoslovakia, and Serbia took that opportunity and got very lucky with huge swaths of territory. But they also inherited millions of ethnic Hungarians. Despite promises otherwise, ethnic cleansing would soon commence.

The French, despite American protests and calls for plebiscites, sent their troops to Northern Hungary in violation of the cease fire, and then pushed through the Treaty of Versailles (Trianon). Although Rumania, herself created only in 1862, switched to the French side almost at the very end of the war, she gained all of Transylvania and majority of the Banat, but claimed the river Tisza. The Czechs were awarded all of Northern Hungary (now Slovakia and Transcarpathian Ukraine), despite almost equal numbers of Hungarians and Slovaks in the region, to create Czechoslovakia. The Serbs got parts of Southern Hungary (Vojvodina), Slavonia, and Croatia (confederated with Hungary for 700 years) to create the unlikely "Yugoslavia," which, like Czechoslovakia, no longer exists. Perhaps most amazingly, the Austrians who were responsible for getting Hungary into the war in the first place, got Western Hungary (Burgenland).

<http://www.americanhungarianfederation.org>

B.TOMOS HAJNAL
MÁJUS 40

Májusok jöttek-mentek,
körülmoháztak,
s mirhával kentek:
-kiszemelt áldozatát
a pipacs-szerelemnek-

Közben trikolorok lengtek
persze,
parancsra vonultunk fel szépen
rendre,
de igazi tavasz volt,
rózsát vérző május
s pórázát szaggatta
a fajtisza virtus.

Most is jön –legalábbis
naptár szerint –

szememre növe falak alól
nézem a kéket,
előírt szíromhavazásban
a leprévelt szépet,
de lassan billen –érzem-
alattam a föld,
s hiába tudom: közeleg,
virág- selymet ölt,
mert a holnapból kihaltak a dallamok,
poros csendéletemben
sorra dőlnek rám a kilazult világok.

B.TOMOS HAJNAL
ARCAIM

Mindenből magamat
látom visszaköszönni-
fürgé szálak futnak szerte,
mint követhetetlen egerek
s kötnek a most-történések arcaihoz.
Hajléktalanok fáradt mosolyával
térek nyugovóra késő éjjel
s csontjaimban rég-halottak
léptei fájnak.
Miért kell cipelnem
öreg fák kiszikkadt bőrét,
elárvult kisállatok
vakon kutató félelmét,
miért ez az örült hasonlóság
minden-mindenki bűnéhez,
ki kötötte arcom
minden szál végéhez
és miért csak úgy védekezhetek,
hogy mindig magamat büntetem ?

B.TOMOS HAJNAL
JÓB SIRÁMA

Az, mi hitből kinő,
úgy tudtam, Uram,
hogy neked tetsző –

hiszen minden javam
neked szenteltem:
fiam és malasztos szavam.

Ha kövér barmot adtál,
én térden megköszöntem,
de azt is ha szapultál.

Megpróbáltam minden emberit,
mégsem bírok egyebet,
mint éppen a meréknyi semmit.

Most im mégis itt állok,
s nézem testem senyvedését,
elevenből döggé mint válok.

Kiszikkadt az élet tőgye
s lakhatatlan lett nekem
az evilág kies völgye,

mert nem tűröm a nép undorát,
s már-már ott tartok, Uram,
hogy szomjúhozom a hús halált.

Levetném örömet a testet,
te adtad, vedd is el
szennyével együtt a létet,

vagy taníts meg tudós Uram,
a kint mint viseljem,
hogy fogjam be pörös szájam ,

mert bárhogy mérnéd vétkemet,
ellenedben nincs szavam,
te szabad ki időmet .

B.TOMOS HAJNAL
BOMLÓ TÉRBEN

Gyűjtötted magad,
úgy tűnt cselekvésből
s vagy most mégis
csupa feleslegből-

mert példának itt van
az idei hó:
már messze nem AZ
a jól ismert jó -

s a máskor bársonyon
hozzádlépő csend,
most homlokodba csapódó
hideg, nyúlós csepp.

Egyelőre még összeáll,
mi megmaradt a térből,
de nő már a sötétség
az elporzó szélből-

nem válaszol senki,
mert nem is kérdezel,
mint légy a lámpán
csak szimplán létezel

és bámulod, a világ
mi mindent kitalált -
lassan oda jutsz,
hogy éhez a halált.

Ezzel a születő cseresznyevirággal szeretnék köszönetet mondani lányaimnak: Adélnak, hogy folyamatosan gondoskodik rólunk ezeken az áldatlan napokon és Andreának, hogy aggódik miattunk és mindenben segít, amiben csak lehet onnan a távolból.

B.TOMOS HAJNAL

HOMMAGE*

(KAPUI ÁGOTA EMLÉKÉRE)

Mintha magánya
asszony-szobájába lépnek,
olvasom versét:

úgy szólít,
hogy megvonaglik
szavától a csend s közben,
-akárha távolodó térben –
sűrűn havazik az emlék.

Függönyre, ágyra hull
a múlt idő t-je:
itt írt,
beszélt,
sírt,
valamikor élt
s most mindennek vége.

Gyapjas hó födi
a kis dohányzóasztalt,
ahol utoljára teát ivott
egy aranyszegélyű csészéből –
hó az üres lapokon is,
szőnyegen s rajta küszöbig futó,
apró nyomai.

Talán onnan szállt fel
azon az utolsó napon,
mint fordított havazás,
mint hazatérő, fáradt angyal.

**Kapui Ágota 2020 május 15-én lenne 65 éves*

B.TOMOS HAJNAL

KI SÍR?

Olyan pillanatba-fagyott
ez az idő :
karjaimat tárva,
csikorgó gerincemet
akárha keresztre igazítva
várom az esőt –
homlokomon hidegen,
szinte szomorúan
koppan az első csepp –

vajon ki sír odafenn ?

Talán anyám sajnál,
tisztítani próbál portól,
lepergett időtől, büntől,
mint első fürdetéskor
a rámszáradó vértől,
vagy maga az Isten mosdat,
mielőtt, mint kegyes,
távoli rokon, örökbe fogad.

Ajándékozzon **ÉLETÜNK**-előfizetést rokonainak,
barátainak, ismerőseinek, egykori iskolájának,
bármilyen intézménynek vagy civil szervezetnek,
amely közel áll Önhöz.

Legyen a segítségünkre abban, hogy a nagy múltú,
52. évfolyamában járó **ÉLETÜNK** a diaszpóra
egyetlen nyomtatott magyar katolikus lapjaként
információforrásunk maradjon!

ÚJ bankszámlaszámunk:

MISSZIÓ MÉDIA LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ
OTP Bank 11716008-22527699
SWIFT (BIC) azonosító: OTPVHUHB

E-mailcím, amelyre a megajándékozott személy/
intézmény nevét és postacímét várjuk:
Eletunkujzag@gmail.com

ORSZÁGOKON ÁTÍVELŐ BEMUTATKOZÓ KÖRÚTON VETT RÉSZT A KÉZDIVÁSÁRHELYI SZENTKERESZTY STEPHANIE EGYESÜLET

„*Végezzük mindannyian a reánk néző munkát szerénységgel, lelkiismeretes hűséggel, és a Mindenható áldása velünk lesz*” – Báró Szentkereszty Stephanie (1842–1906) utókorra örökül hagyott intelme ez, amelyet a nevét viselő kézdivásárhelyi egyesület nem csupán a szavak szintjén, de tetteivel is hirdet. Erről győződhetett meg az elmúlt nyolc hónap során annak a tíz bemutatkozási alkalomnak a közönsége, amely során a szociális ellátásban jeleskedő civil szervezet közelebről is megismertette tevékenységét és kézműves alkotómunkáját az érdeklődőkkel.

A kézdivásárhelyi Szentkereszty Stephanie Egyesület a szociálisan rászoruló, hátrányos helyzetű, fogyatékossgal élő, megváltozott munkaképességű, családon belüli erőszak áldozataivá váló, nehéz sorsú idős, hajléktalan és más krízishelyzetben lévő szemé-lyeknek való segítségnyújtás céljával jött létre 2003-ban, a Báró Szentkereszty Stephanie (1842–1906) által 1872-ben alapított Erzsébet Árvaleány Nevelőintézet és 1874-ben létesített menedék-ház történelmi és erkölcsi alapjain. Az egyesület *sok száz gyermek-és felnőttgondozottnak nyújtott és nyújt szükség szerinti szakmai és emberi segítséget*. Az elmúlt nyolc hónap során a Külhoni Ma-gyar Gyerekek Évéhez kapcsolódó, a Nemzetpolitikai Államtitkárság és a Bethlen Gábor Alap támogatásával, a Jakab Antal Keresztény Kör szoros partnerségével megvalósuló programjuk témája a kézműves alkotómunka fontossága volt a fogyatékos-sággal élő gondozottak életében. A program keretében Erdély, Ausztria és Magyarország összesen tíz helyszínén ismertethették meg munkájukat a közönséggel és mutathatták be újrahasznosított anyagokból készülő egyedi székely termékeiket.

A program kiemelt célja volt, hogy azt a nagyon szép példát, miszerint az egyesület segíti a fogyatékossgal élő és hátrányos helyzetű gyermekeket és fiatalokat életminőségük javításában, társadalmi integrálásukban, a hulladék újrahasznosításában, környezetünk megóvásában, élhetőbb Székelyföld kialakításában és gyökereink megtartásában, minél több, Kézdivásárhely és Kovászna megye területén kívüli közönséggel is megismertesse. További célként megfogalmazódott, hogy az egyesület kapcsolatokat építsen a jövőbeni együttműködések reményében.

Gyergyószentmiklósi és marosvásárhelyi templomokban

Az első öt székelyföldi rendezvény kulturális műsorokkal egybekötve, a Jakab Antal Keresztény Körrel (JAKK) társ-szervezésben valósult meg. Ezekben az alkalmakon a Szentkereszty Stephanie Egyesület munkájáról Varga Gabriella újságíró, a projekt vezetője és Dr. Vencser László teo-lógus, a JAKK társalapító-társvezetője beszélt.

Fehérváry Lilla énekesnő, zeneszer-ző és zenepedagógus, a Szigeti Veszedelem és a Madárdal Zenekar tagja először 2019. július 3-án a gyergyószentmiklósi örmény-katolikus templomban lépett közönség elé az *Isten tenyerén* című esten, majd másnap, július 4-én Dit-róban az Idősek Klubjában hallgat-hatták meg a jelenlévők ütőgardo-non kísért énekszámait. Július 5-én a gyergyószentmiklósi Munkás Szent József-templomban a *Dalolj, ne félj* című pódiumbeszélgetést színezte dalaival a magyarországi vendéglőadó művész. Július 8-án Marosvásárhelyen a **Szent Kozma és Damján-templomban az esti szent-**

Bálint Olga, az Egyesület elnöke

mise után Zorkóczy Zenóbia ko-vásznai színművész mutatta be *Hiszek* című istenes verses műsorát. Mi volt a közös ebben a négy rendezvényben?

Az, hogy a Jakab Antal Keresztény Kör mindegyiknek a végén ismertette a kézdivásárhelyi Szentkereszty Stephanie Egyesület és a Hargita Megyei Mozgássérültek Szervezete tevékenységét, azon belül is fogyatékossgal élő gondozottjaik kézművesmunkáját, és jótékonsági vásárt is rendezett ezekből a termékekből a két szervezet javára. Hasonlóra volt példa 2019. október 20-án is, amikor is a vasárnap esti ifjúsági szentmise után Zorkóczy Zenóbia színművész istenes verses előadásával nyílt meg Gyergyószentmiklóson a Belső Iránytű előadásorozat 2019/2020 -as, nyolcadik évada. A Szent István Ereklýéinek Átvitele Plébánia templomában tartott, *Háromszék kincseiből* című esten a szentmisét az Ausztriából hazalátogató Vencser László mutatta be, az irodalmi műsor után pedig a Szentkereszty Stephanie Egyesület fogyatékossgal élő gondozottjainak újrahasznosított anyagokból készült kézművesalkotásaival is megismerkedhettek a jelenlévők.

A Báró Szentkereszty Stephanie szavait idéző mottóval – „*Végezzük mindannyian a reánk néző munkát szerénységgel, lelkiismeretes hűséggel, és a Mindenható áldása velünk lesz*” – meghirdetett est második részében Vencser László többek között ismertette: a ma koordináló központként működő kézdivásárhelyi szervezet vezetője, Bálint Olga nemrég így nyilatkozott: „*Évtizedek óta a szociális rendszerben élő, hátrányos helyzetű embertársaimmal osztom meg az életem napjait. Nap mint nap tapasztalom, hogy számukra a legnagyobb kapaszkodó a hit, ami segíti, táplálja őket a legnagyobb reménytelenségben is.*” Ez a hit jelenik meg a gondozottak által újrahasznosított anyagokból készített kézművesalkotásokon is, amelyeket a Hargita Megyei Mozgássérültek Szervezetének kézműves gyer-tyáival egészítettünk ki – mutatta be az alkotásokat és az alkotókat Vencser László, és az érdeklődők figyelmébe

ajánlotta a hímzett háziáldásokat, az „Isten hozott!” feliratú ajtódíszeket, a „Ne féljete!” (Mk 16,6) feliratú festettüveg-falidíszeket, a „Ne késs jót tenni...” „...cselekedj jót...” „...törekeadj békességre” feliratú hímzett képeslapokat és a többi szebbnél szebb kézművesterméket. A rendezvény mindezek közelebbi megismerésével zárult.

Linzben a Jó Pásztor-plébánián, Bécsben a Pázmánumban

A tízrészes programsorozat második öt alkalmanak mindegyikén jelen volt Bálint Olga, a Szentkereszty Stephanie Egyesület elnöke. Útja először Felső-Ausztriába vezetett. A Linzi Magyar Római Katolikus Lelkészség és a Jakab Antal Keresztény Kör közös meghívására látogatott a felső-ausztriai tartomány székhelyre 2019. december közepén Bálint Olga. A háromszéki szervezet fogyatékossgal élő gyermek, fiatal és felnőtt gondozottjai által a városban működő textilgyárártól kapott hulladékanyagokból készített egyedi székely kézművestermékeket december 14-én és 15-én Linzben is megtekinthették az érdeklődők a Jó Pásztor-templomban rendezett kiállítások keretében.

Az *Aki kincset keres, találja meg!* című tárlatra és pódiumbeszélgetésre szombaton a közösség karácsonyi ünnepe keretében, *A mi karácsonyunk* című bemutatkozó rendezvényre pedig vasárnap a szentmise után került sor. Mindkét alkalommal Szabó Ernő plébános mondott köszöntőt, a kiállításokat Vencser László méltatta és a műsorokat e sorok írója moderálta. A szervezők itt is figyelemre méltó közönségérdeklődést, nyitottságot és együttműködési készséget tapasztalhattak. A kiállított termékek – többségükben használati tárgyak – szépsége és változatossága magával ragadta a linzi és környékbeli magyarokat, a szervezet Bálint Olga által ismertetett tevékenysége pedig mindenkit igen mélyen megérintett.

2020. február 20-án Bécsben a Collegium Pázmáneum dísztermében az *Életünk* című európai magyar katolikus havilap bemutatóestjének második felében megismerhette a nagy-

számú közönség a Szentkereszty Stephanie Egyesületet is. A szervezet – amint az ORF Burgenland tudósításában ol-

vasható – szívügyének tekinti és felkarolja a szociálisan hátrányos helyzetű, fogyatékossgal élő, megváltozott munkaképességű személyek problémáit, valamint a családon belüli erőszak áldozatainak, öregeknek, hajléktalanoknak, krízishelyzetben lévő egyéneknek a szükségleteit.

Az egyesület vezetője 2003 óta Bálint Olga, aki Bécsben is Varga Gabriella kérdéseire válaszolva ismertette tevékenységüket. A jelenlévők megtudhatták, hogy a Szentkereszty Stephanie Egyesület missziójának tekinti a 147 évvel ezelőtt alapított elődszervezet eszmei és szellemi értékeinek a megőrzését. 2009-ben a jó eredményekkel működő egyesület a fogyatékossgal élők életminőségének javítása és esélyegyenlőségük társadalmi ügyének felkarolása céljából létrehozta a Búzamag Védett Egységet, amelynek célja a gondozottak társadalmi integrálása, új munkahely létesítése, lehetőség nyújtása a munkaerőpiacba való bevonásukra. A bécsi magyar közönség is nagy érdeklődéssel szemlélte végig és vette kézbe az egyesület kézművestermékeit.

Köszönet a Józsa Judit Galériának és a Magyarság Házának
Bálint Olga elnök asszony Budapesten a Józsa Judit Galériában és a Magyarság Házában önálló, vetített képes előadás formájában ismertette a szervezet tevékenységét.

2020. február 25-én este a Józsa Judit Művészeti Alapítvánnyal közösen szervezett és a Józsa Judit Galériában megtartott estet az alapítvány és a galéria vezetője, Józsa Judit kerámiaszobrász nyitotta meg, majd Varga Gabriella foglalta össze, milyen program keretében érkezett meg a rendezvény Budapest szívébe is. Ezt követően Bálint Olga, az egyesület elnöke bemutatta vetített képes, -filmes előadását, majd készségesen válaszolt a közönség kérdéseire. Az együttműködés szilárd alapjait rakta le ezen az estén a két civil szervezet.

Az egyesület 2020. március 3-án este elérkezett a „*Speciális igényű gyermekek kézműves foglalkozásainak és kiállításának támogatása*” című projektjének záróeseményéhez is, amelynek mi más is adhatott volna alkalmasabb és megfelelőbb, illőbb és találóbb helyszínt, mint a támogató Nemzetpolitikai Államtitkársággal és Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-vel szoros kötelékben működő Magyarság Háza. A rendezvénynek helyet adó termet teljesen megtöltötték az érdeklődők s köztük sok háromszéki is akadt. Csibi Krisztina, a Magyarság Háza igazgatója bevezetőszavaiban elmondta: a kézdívsárhelyi projekt különleges színfoltot jelentett a Külhoni Magyar Gyerekek Éve programsorozatában, hiszen a figyelmet a hátrányos helyzetű, rászoruló, fogyatékossgal élő gyermekekre irányította. Bálint Olga előadásából kiderült: szoros kapcsolatban állnak Bőjte Csaba ferences szerzetessel is, aki ez ideig nemegyszer karolt fel bajban lévő édesanyákat és gyermekeket a kézdívsárhelyi intézetből. A jótékonysági vásár alatt Bálint Olga elnök asszony elmondta: nagy lehetőségnek tartotta, hogy munkájuk híre és eredménye

Kézdívsárhelyről Székelyföld más pontjaira, sőt Ausztriába és Magyarország fővárosába is eljuthatott, nagyon hálás ezért a budapesti Nemzetpolitikai Államtitkárságnak és a Bethlen Gábor Alapnak, hogy támogatása révén ezt lehetővé tette számukra. Hasonlóképpen köszönetét fejezte ki a Jakab Antal Keresztény Körnek, valamint a Linzi Egyházmegye Osthilfe Segélyalapjának a programhoz nyújtott egész éves együttműködésért és segítségért, a társszervező intézményeknek és szervezeteknek a rendezvények befogadásáért és a lebonyolításhoz nyújtott segítségükért, végül, de nem utolsósorban a Magyarság Házának azért, hogy a projektzáró eseménynek helyet adott, ahhoz partnerként csatlakozott.

„*Mindenkinek minden cselekedetével azt a közösséget kell szolgálnia, amelyhez tartozik.*” Az elmúlt nyolc hónap is megmutatta: az egyesület érti névadója szavait. „*Azon szikrát, melyet meggyújtottunk, elaludni ne hagyjuk, hanem mielőbb élőlággá fejlesszük.*” Ez is Szentkereszt Stefánia üzenete, amelyet a nevét viselő utódszervezet ugyancsak jó szívvel megfogadott. Valamennyien, akik találkozhattunk velük az elmúlt nyolc hónap alatt a tíz állomás valamelyikén, erről meggyőződhattünk.

Varga Gabriella

PARA OLGA

EMELD FEL FEJED

„*Vámpírt hozott nyakunkra a trianoni kényszer.*” (Markó Béla)

kilencvenkilenc év távolából
is eleven még belül e bánat
s bár nem éltél szép magyar világban
lelkedben tör s azóta is lázad
csak titokban konfirmáltál
pedig sohasem konspiráltál
csak álmodban éltél ott Túl
s kitűzted piros fehér zölded
1989-ben
a padlásról előkerült zászlód
s ma már kétszeres állampolgár
kinek hazája nem volt
ezért” vézrik reggelente
a lány erdélyi égbolt.”
azért emeld fel elcsüggedt fejed
tetszhalott Csipkerózsika ébred...

Sepsiszentgyörgy, 2019. június 3.)

BOTOS FERENC

ÁLDOZATHOZATAL

*A járvány áldozatait
emlékének*

holdzuhanás az ablakon
éjszakák infúzió áramlása
fényesre száradt falakon
az alkonyat különleges
barázdált arcok fordulnak
roncsolt erdei bogárként
a rejtőző csend elérhe-
tetlen
levéltakarója felé
aláhulló magasságban
sűrűsödik a műszerek
hangja
lidérces sápadt derengés
terjed megállíthatatlanul
a kórtermeken át
a hajnal holdfény színű
messzeségben
égő homlokokon
forró cseppeket kondenzál
a fény

NÉMETH JENŐ

R É M H Í R E K

...és ígérem, hogy nem foglalkozom többé a vírussal, ami - ha így folytatódik - nagyobb kárt lesz képes okozni az emberek agyában, mint a tüdejében.

Két hete bombázzák a jobb sorsra érdemes okosok a szociális médiának nevezett micsodát olyan mértékű baromságokkal, ami néha már szerintem is felér egy bűncselekménnyel. A középkorban az ilyesmiért minimum felakasztották delikvenst, manapság meg lihegve csápolnak és lájkolnak a tömegek olyan eszemert ökörségeknél, amire még nem volt példa. Kíváncsi vagyok, mit csináltak volna jó eleink azokkal az ártó kre-ténekkal, akik annak idején azt híresztelték volna, hogy a pestis terjedését a macskatejben feloldott csalán reszelék hónaljba dörzsölésével lehet megakadályozni. Vagy hány lóval cincálták volna cafatokká azt, aki elhintette volna, hogy a tífusz baktériumokat pápai utasításra egy kolostorban állították elő...

A Covid-19 kapcsán földtől olyan bődületes magasságokba rugaszkodott összeesküvés-elméleteket alkottak a népek fiai, hogy az már néha fáj! És akkor megosztások révén még szájból szájba is adják, mint diákok a savanyú cukorkát az erittrai iskola vécéjében.

Egymásnak teljesen ellentmondó teóriák kelnek szárnyra az éterben arról, hogy a vírus az nem is vírus, hanem gáz és a kínaiak találták fel az amerikaiak ellen, vagy az amerikaiak fejlesztették ki Kínában az oroszok ellen, vagy a zsidók fejlesztették ki az irániak ellen, de amúgy meg az egész világ ellen és különben is, azért Olaszország, mert ott lakik a pápa és különben is túl sok a keresztény, na most megkapták!

Aztán tovább ömlenek a suk-sükkölő szellemi felhőkarcolók jólértesült helyzetelemzéseiről, hogy Bill Gates így akarja kiirtani a nyugdíjasokat, de nem is azokat, hanem lehet, hogy a kisvállalkozókat, mert hogy csak a multiktól vásárolhassunk kártyával és különben is a G5 rezgésszáma megegyezik a koronavírus nyálelválasztásának négyzetgyökével, tehát illetően módon bizonyított a járvány exponenciális terjedése, amit igazából Trump talált ki a kínaiak megleckéztetésére, hogy majd lemenjen az olaj ára és az oroszok ne tudják megvenni a Rúbelből a szájmaszkot és ezt már Kennedy is tudta és meg is lőtték érte a Federal Bank emberei, akik később ugyanolyan színű kocsival hajtottak el, amilyennel most - a vírusjárvány idején is - harmincezer amerikai katona lepte el Európát, akik most hadgyakorlatnak álcázva száraz köhögést indító cukorkákat lőnek Európa utcáira. Ezért, ugye, az összefüggés teljesen nyilvánvaló. És az is meg lett tervezve, hogy először Kína megjárja, hogy nála fog kitörni a járvány mert önáluk még úgy is maradt elég ember és így, az európai és amerikai piacok összeomlása után Kína majd versenytársak nélkül gazdagodhat meg a sárga gumikacsa exportból. És aki még mindig nem látja az összefüggéseket, az emlékezzen arra, hogy már a World Trade Center-ből felszálló porfelhő alakja is megtévesztésig hasonlított

KANADAI / AMERIKAI
MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámban megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$90 egy évre vagy \$50 félévre, postázással. A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországon hírdetők több ezer olvasóhoz szólhatnak! Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kéjújságot!

A legjobban informált magyar a Magyarorságot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442
Web: www.kekujasag.com
E-mail: info@kanadaimagysag.ca

Reméljük továbbra is szolgálhatjuk a magyarságot a nyugat legnagyobb számú hetilapjával.

a korona vírus elektronmikroszkópos képére, tehát nyilvánvaló, hogy Bin Laden keze is benne volt, vagy ha nem azé akkor a Rockefellereké, mert valakinek a keze biztosan benne volt és egyébként is ők robbantották ki az első világháborút is mert azt már Keszegecs Pista bácsi is megmondta, hiszen ő már csak tudja, mert a fia kamionos volt Olaszországban.

És mielőtt valaki azt gondolná, hogy a fentieket én találtam ki, az téved ! Csak összekutyultam néhányat a magasröptű eszmefuttatásokból. (Na jó, a gumikacsákat én tettem hozzá, de a többit nem !)

S ha még azt is hozzátenném, hogy néhány jólétesült "asztrofus (!)" szerint , mert már ilyen is van, (gondolom azok, akik sem az asztrológiához, sem a filozófiához nem értenek), szóval néhány ilyen csillagész szerint a Fiastyúk és a Nagy Medve együtt állásából meg egy tizenéves indiai kisfiú novemberi jóslatából egyértelműen ki lehetett számolni napra pontosan a járvány kitörését. Illetőleg, ha a fenti dátum szorzatából kivonjuk a WHO ülésen aznap résztvevők autójának kalaptartóméretét, méterben (SI rendszer), teljes biztonsággal megmondható a járvány lecsengésének napja is. (Bár azt a tizenéves indiai kisfiú amúgy is megmondta még novemberben. Persze, csak New York Timesnak.)

BOTOS FERENC

RADNÓTI SIRATÓ

Elzuhantál mint fűrész marta fa
a fák és az emberek egyformán hálnak
gyönyörű törzsükre ha gyilkos kéz
lecsap
világgá sikoltják éhét a tavasznak

MISERERE

málló kőlapok
tört korpusz megfeszítve
kereszt, hegyélen
-

csak a keresztút
maradt nekünk: letörlöm
az arcod, kedves
-

ó, asszony, asszony
kintarsod keresztje
vízre íratott

VESZELY FERENC

KÖLTSÉGVETÉS

Egy lét költségvetésén
mi jön számba, mi nem?
És vajon miben mérhető
eltöltött életem?

Időben? Pénzben? Tetteim
mértékében talán?
Avagy mások szükségében,
ha érezték, reám?

Milyen mércére tudhatod
tenni szereteted,
miről anyád gondoskodott,
hogyan ültesse beléd?

Féltéted, aggodalmaid,
a gyermeked iránt?
Hogy megtette amit kellett,
mit hazád megkívánt?

Hogy dolgoztál hűségesen
családod látni el?
Hogy mérjed ezt, hogy dönts te el,
hogyan ez mit érdemel?

Hogy megbecsülted asszonyod
ki téged is becsült,
még akkor is mikorra már
a szerelem kihűlt?

Teremtő alkotásaid
mily mércén mérheted,
s minek köszönhető maga
hogyan ezt elérhetted?

A léted egyszer véget ér –
volt áldás vagy kereszt.
Értékelés vagy számvetés?
Jobb másra hagyni ezt.

Kamloops 2020. március 24.

VESZELY FERENC: **BOGÁR**

Bogár halad föl a lengő fűszálon.
A végére ér, én meg várom:
szárnyat nyit, s elrepül-e?
De csak megkóstolta a szelet s már jön is
le.

Én vagyok néha e kicsi bogár:
nyitnám a szárnyam, nyitnám én, de már
nekem a szellő is úgy tűnik, vihar,
s bújok a földbe: az eltakar.

Kamloops, április 7.

ÚJ UTAKRA LÉPETT AZ ÉLETÜNK, AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK HAVILAPJA *Jelentős változásokat hozott az 52. évfolyam*

A nagy múltú, idén 52. évfolyamába lépett *Életünk* újság, az európai magyar katolikusok lapja történetében a közelmúltban jelentős változások következtek be: mivel a korábbi kiadó ez irányú tevékenységét ettől az évtől nem folytatta, 2020 januárjától a médiatevékenységben és azon belül is a katolikus sajtóaktivitásban jártas Varga Gabriella újságíró vette át a lap kiadásával, szerkesztésével és terjesztésével kapcsolatos teendőket. A teljes körű kiadói és szerkesztőségi menedzsmentet, a felelős kiadói és főszerkesztői feladatokat a lap kiadására általa létrehozott, budapesti székhelyű Misszió Média Lap- és Könyvkiadó Kft. ügyvezetőjeként látja el. Ezzel a változással sok tekintetben új fejezet nyílt a több mint félévszázados nyugat-európai nyomtatott újság életében: megvalósult a lap online térbe való bevezetése, a Nemzeti Összetartozás Évében megkezdődött a Kárpát-medencében való meggyökereztetése és megindult a lap közönségtalálkozókon való népszerűsítése is.

Utóbbi jegyében az új kiadó az év elején minden alkalmat megragadott arra, hogy az újság életében bekövetkező változásokról előszóban is tájékoztassa régi és leendő olvasóit: megtette ezt 2020. január 7-én Kismartonban az ausztriai magyar és magyarul beszélő katolikus lelkészek találkozóján, február 9-én a felső-ausztriai Welsben a magyar szentmise után és február 16-án Linzben szintén a magyar szentmise után. Február 20-án pedig megtartotta első lapbemutató estjét is Bécsben a Collegium Pázmáneum dísztermében.

Varga Gabriella kiadó-főszerkesztő az esten elmondta: a felelős szerkesztői teendőket ettől az évtől Vencser László, az ausztriai idegen nyelvű lelkészségek országos igazgatója látja el, és a minden szempontból megújult szerkesztőség munkáját szakmai tanácsadásával Varga János, a bécsi Pázmáneum rektora, Sajgó Szabolcs SJ, a budapesti Párbeszéd Háza igazgatója, Szócs Csaba, a kolozsvári Verbum Kiadó igazgatója és Vértesaljai László, a Vatikáni Rádió magyar szerkesztőségének a vezetője is segíti. A bécsi bemutató az újság jövőjéről, a tervekről-elképzelésekről folytatott pódiumbeszélgetésben az új szerkesztőségvezetés tagjai közül Vencser László felelős szerkesztő és Varga János szakmai tanácsadó is részt vett.

Kibővült a szerzők köre is, és ezzel egyidejűleg, a megszo- kott rovatok megtartása mellett, új rovatok is indultak, mint például az *Évfordulók*, amely az adott hónapoz kapcsolódó életesemények kapcsán havonta három kiemelkedő egyházi személyiségre irányítja a figyelmet, nem életrajzi adatok felsorolásával, hanem egy-egy tőlük származó rövid gondolat közreadásával. Hasonlóképpen új rovat a *Cserkész-hírek* is, amelynek a vezetését Schenk Angyalka cserkész- tisztt, az innsbrucki 79. sz. Dr. Kozma György SJ Cser-

készcsapat parancsnoka vállalta. Szabó Ferenc SJ az Eucha- risztiáról indított cikksorozat, Dobos Marianne közíró pedig a magyar-lengyel barátság egyházi alapokon nyugvó témavonalával gazdagítja a lap tartalmát.

További újdonság, hogy januárban elindult a lap közösségi oldala a www.facebook.com/eletunkujsag címen, ahol naprakész hírek, információk, újdonságok, érdekességek érhetők el. Ugyancsak elindult – az *Életünk* újság történe- tében először! – a lap online társoldala, a www.eletunk.net honlap, amelynek tartalma a legcsekélyebb mértékben sem egyezik meg a nyomtatott kiadvány tartalmával, inkább kiegészíti azt. Gyakori frissüléssel kínál további ol- vavnivalókat: friss felhívásokat, aktuális közleményeket, hosszabb beszámolókat, tanulmányokat és számos más pub- likációt, amiért érdemes időnként az oldalra kattintani. A szerkesztőség szeretettel vár és fogad írásokat minden témában és műfajban a szórvány- és diaszpórai közösségek tagjaitól, közösségeik életéről, a szórvány- és diaszpórai lét bármely aspektusáról. A nyomtatott és az online felület egyaránt nyitva áll a külföldi magyar – nem kizárólag, de elsősorban – katolikus szerzői előtt.

Itt jegyezzük meg, hogy az újság továbbra is Cserhádi Ferenc, a külföldi magyarok lelképásztori ellátásával meg- bízott esztergom-budapesti segédpüspök deklarált erkölcsi támogatásával folytatja útját, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia azonban a lapot jelenleg nem támogatja (hosszú évtizedek után a lap most egyházi forrás nélkül kényszerül önmaga fenntartására). Támogatja viszont ezt a jelentős hagyományokon nyugvó nemes küldetést a Mi- niszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága a Bethlen Gábor Alapon keresztül – ez teszi lehetővé az 52 éves lap megmaradását, továbbműködését, amiért a kiadó nem győz Potápi Árpád államtitkár úrnak és szűkebb-tágabb munkaközösségének elég köszönetet mondani. Hasonlókép- pen hála illeti a régi és az új előfizetőket, egyéni támogatókat, akik nagyon sokat segítettek abban, hogy a lap továbbra is a külföldi magyar honfitársaink in- formációforrása és lelki köteléke maradjon, a diaszpóra egyetlen nyomtatott magyar katolikus újságaként keresz- tény értékeinket képviselje továbbra is szerte a világban.

Hála illeti a média megtisztelő érdeklődését is: köszönjük a *Bécsi Napló* híradását a bekövetkezett változásokról, az *ORF Burgenland*, a korosiprogram.hu és a *Szent Kereszt Ökumenikus Magazin* tudósítását a bécsi lapbemutató est- ről, a *Temerini Újság* felkérését és húsvéti kiadásában az ünnepi jegyzetünk közlését, a *Torontói Magyar Rádió* inter- jút, miként a tiroli *Rikkancs* és a *Kalejdoszkóp* érdeklődését, nyitottságát is.

Az *Életünk* idei húsvéti számának vezércikkét Pál József Csaba temesvári megyéspüspök jegyzi. Címlapon olvasható továbbá Ferenc pápa imája Szűz Máriához és Erdő Péter imádsága járvány idején. Simon M. Veronika festőművész *Resurrexit!* és *Húsvétkor* című alkotásai is feltűnnek az

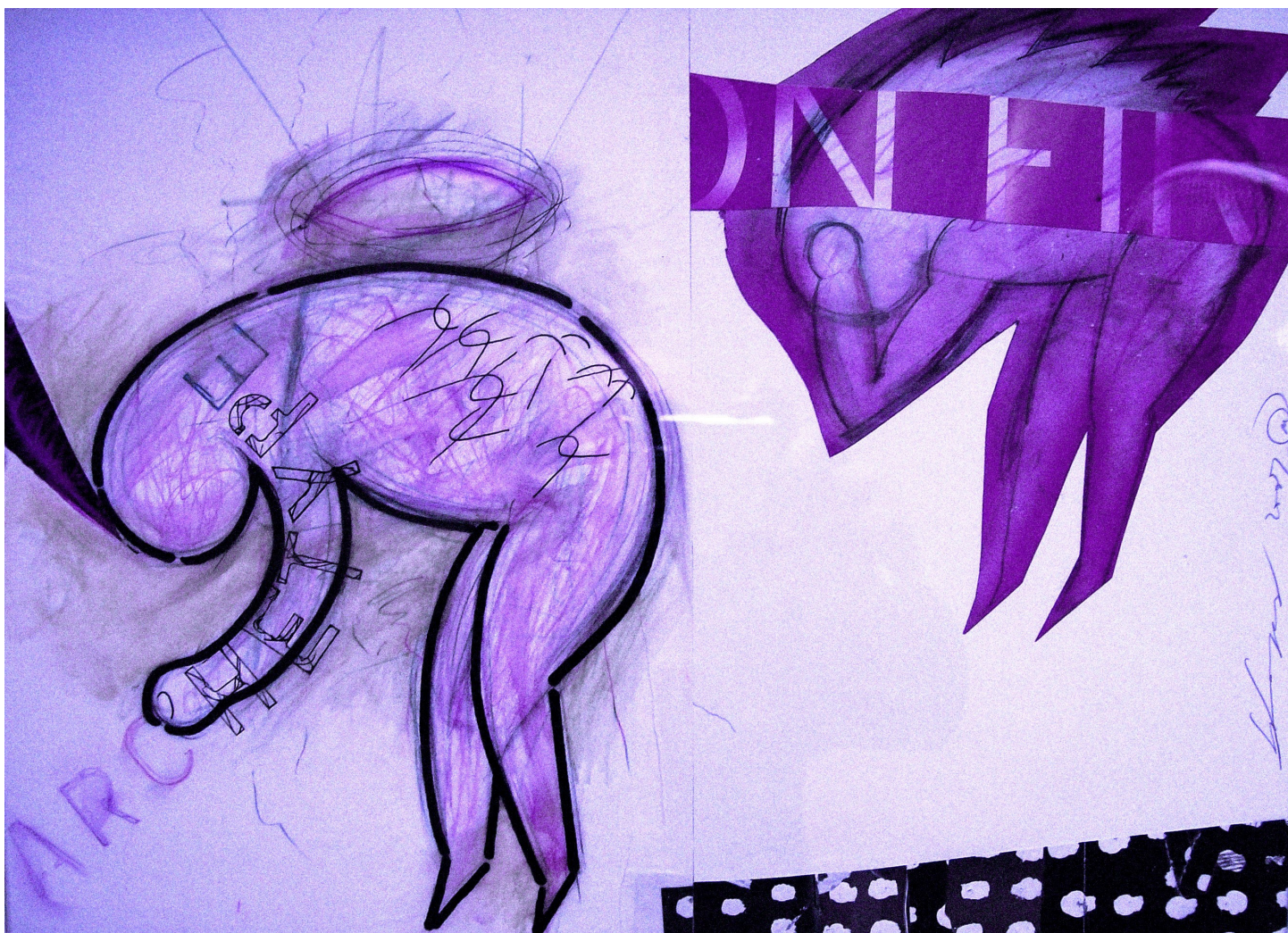
ünnepi kiadás hasábjain. Vencser László *Az üres sír – Gondolatok húsvétra* című írása és Devecsery László *Harmadnap* című verse is olvasható a lapban. Sok más mellett szó esik az említett bécsi lapbemutatóról, a *Bécsi Napló* negyvenéves és a Torontói Magyar Rádió húszéves jubileumáról, a Hétvégi Magyar Iskolák februári budapesti találkozójáról, a *Tekintetek* című film márciusi bécsi vetítéséről, Keszei Attila képzőművész torontói kiállításáról, a hollandiai magyarok nagybőjtjéről és gráci megemlékezésekről is.

A nyomtatott *Eletünk* legközelebb májusban jelentkezik a pünkösti kiadással. Addig is ajánlja weboldalát, amely a számos olvasnivaló mellett további információkról is tájékoztat. Címe tehát: www.eletunk.net. Köszönjük, hogy rákattint!

A kiadó és a szerkesztőség

Költészeti pályázat: Kossuth Rádió-Magyar Írószövetség. A műveket az otthonversek@mtva.hu e-mail címre várjuk április 26-a éjfélig. Bővebb információ: <https://mediaklick.hu/kossuth-radio/cikk/2020/04/10/egyutt-a-versben-kolteszeti-palyazatot-indit-a-kossuth-radio>

Sipos Sándor: Archetype, pasztell papíron, 50x70 cm

ÉLETÜNK

LI. évf. 4. szám

Az európai magyar katolikusok lapja

2020. április

A PÁPA IMÁJA SZŰZ MÁRIÁHOZ

A római egyházmegye március 11-re ima- és böjtnapot hirdetett a koronavírus-járvány miatt. Este Angelo De Donatis bíboros, a pápa római helynöke szentmisét mutatott be az Isteni Szeretet kegyhelyen. Ferenc pápa videóüzenetet küldött a szertartásra, amelyet az olasz püspöki konferencia televíziója, a TV2000 közvetített. A szentmise elején sugározták a pápa imáját: „Ó Mária, te az üdvösség és a remény jeleként ragyogsz utunkon. Rád bízunk magunkat, aki a betegek egészsége vagy, aki a keresztnél azonosultál Jézus fájdalomával, szilárd maradvány a hitben. Te, a római nép üdvössége, tudod, hogy mire van szükségünk, és biztosak vagyunk benne, hogy megadod nekünk, hogy mint a galileai Kánában, visszatérhessen az öröm és az ünneplés a megpróbáltatás mostani pillanata után. Isteni Szeretet Anyja segíts, hogy alkalmazkodjunk az Atya akaratához, és azt tegyük, amit Jézus kér, aki magára vette szenvedéseinket és fájdalmunkat, hogy a kereszttel elvezessen minket a feltámadás öröméhez. Amen.” (Vatikáni Rádió)

Simon M. Veronika:
Resurrexit!

BÓDÁS JÁNOS: Feltámadott!

Zeng-bong a húsvéti harang,
s mint millió fehér galamb,
ujjongva röppen szét a hang
elűzni gondot, bánatot:
– Feltámadott! Feltámadott!

Tavaszi szél repes, dalol,
fü kacsag az avar alól,
fa a fának, hegy a völgynek
adja tovább a szótátot:
– Feltámadott! Feltámadott!

Felső levél erről susog,
kicsiny és nagy legutolsók
viszik a nagy hirt szerteszét:
nem maradt sírban a Halott,
– Feltámadott! Feltámadott!

Ne sírj özvegy, ne sírj árva,
nincs a sír örökre zárva,
ölelheted még boldogan,
ki egy időre itt hagyott...
– Feltámadott! Feltámadott!

Ne sírjatok édesanyák,
a síron túl egy új világ,
tökéletes öröm árad,
és semmi meg nem rohadott...
– Feltámadott! Feltámadott!

Ujjongj béna, szegény, beteg,
virulni fog még életed,
gazdag leszel, ép és erős,
jövőd Krisztusra bízhatod:
– Feltámadott! Feltámadott!

Halld meg te is, küzdő magyar:
bús sorsod éje nem takar,
higgy annak, ki örökre él,
s felkél majd fényes szép napod!
– Feltámadott! Feltámadott!

Húsvéti hit lobog, lobog,
s minden szívet egy hitbe fogj,
ez a szegény, beteg világ
higgye a boldog szótátot:
– Feltámadott! Feltámadott!

Ujjongj szívem, dalolj remény!
Él Krisztus, s Benne élek én,
nem ijesz halál, sem pokol:
porrá lesz bár szívünk, agyunk,
feltámadunk! Feltámadunk!

VEGYÜNK RÉSZT!

Írta: Pál József Csaba temesvári megyéspüspök

Januárban felkerestem a Szentföldet. A legerősebb benyomást azok a helyek tették rám, ahol Jézus szenvedett: a Getszemáni-kert, az Agónia-bazilika, a keresztt. Igaz, hogy azokra a helyekre csak az utolsó napon érkeztem. A többi nap mintegy felkészülés volt Jézus szeretete csúcspontjának megéléséhez: „Ennyire szeretél engem!”

A Szent Sír-templomban nagy volt a tömeg. A Via Dolorosa utcáin is sok ember volt, de kevesen, akik felfogták, hol is vannak tulajdonképpen, kinek a nyomában haladnak. Sokan a kereskedéssel, a vásárlással voltak elfoglalva vagy más látnivalókat kerestek. Arra gondoltam: vajon nem ugyanígy történt-e akkor is, amikor Jézus a Golgota felé cipelte a kereszttét? Egyesek kíváncsiak voltak, mások szenzációt vártak, sokan nem figyeltek Őrá. De ezeket az embereket nem is érintette meg Jézus határtalan szeretete. Néhányuknak Jézus halála semmit sem jelentett, éppen úgy, ahogy nem jelentett semmit a feltámadása sem. Továbbra is a maguk dolgával, a maguk gondjaival törődtek. Csak azok tudtak örvedeni a feltámadásnak, akik részt vettek a történetekben.

A hozzá legközelebb állókra Jézus feladatot bíz. Az asszonyoknak, akik Mária Magdolnával együtt a sírhoz mennek, konkrét küldetést ad: „Menjete, vigyétek hírül testvéreimnek, hogy térjenek vissza Galileába...” (Mt 28,10). Látja, hogy az övéi is abba a kísértésbe esnek, hogy a „sírnál” maradjanak. Látja, hogy egyesek bezárkóznak otthonaikba, mások visszatérnek a halászhóhoz. Az apostoloknak egy életre szóló küldetést ad: „Menjete el az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek.” Nem elég, hogy tudjátok: feltámadtam, és az sem elég, hogy ez a tény boldoggá tesz titeket – menjete el az egész világra!

Ő tudta, hogy csak akkor sikerül megtartanunk a hitünket, ha odaajándékozunk.

Né maradjunk a sírnál, ne szegezzük tekintetünket a sírra! Gyakran fenyeget a kísértés, hogy tekintetünkkel a sírra meredjünk, életünk sírjára, az Egyház, Európa vagy a világ sírjára. Tele fájdalommal, nosztalgiával járunk-kelünk, miközben, az Emmausz felé tartó tanítványokhoz hasonlóan, nem ismerjük fel a Feltámadottat közöttünk, aki életünk útján társul szegődik hozzánk, hív és küld minket. Panaszkodunk, hogy valamikor többben voltunk. Megállunk a „sírnál”. De ki akadályoz meg, hogy kis, hiteles közösségeket alakítsunk ki, ahol felismerik, hogy a Feltámadott közöttünk van? Közösségeket, amelyekben megélik Jézus lelkületét! Ha nincs sok hívő, akkor a kevesek éljék meg a Feltámadott szeretetét! Az a „kettő vagy három”, akiről Jézus beszél. Úgy kell elindulnunk, mint Mária Magdolna tette, hogy elvigye az örömhírt az apostoloknak. Nem várt arra, hogy elsőként majd az arra „illetékesek” induljanak el, hanem „kora reggel” keresni kezdte Jézust. E keresés során Jézus elébe jött, találkozott vele. Ezt követően pedig megkapja a küldetést, hogy menjen az apostolokhoz.

Gyakran úgy gondoljuk, hogy halott közösségeink vannak, mert nem nagy a létszámuk. De egy közösség nem azért halott, mert kevesen vannak. A halott közösség az, ahol nincsenek legalább ketten vagy hárman, akik a Feltámadottal élnek és hajlandók az Ő küldetésében járni!

A Feltámadott találkozni szeretne velünk. A szemünkbe néz, és nem azt kérdezi, hogy valamikor hányan voltunk, hanem azt kérdezi, mint hajdanán Pétertől: „Szeretsz engem?” Nem hallgathatunk. Ki kell fejeznünk Iránta érzett szeretetünket. Ki kell fejeznünk készségünket: „Itt vagyok, küldj engem!” Bizhatunk Benne. Velünk fog jönni.

CSERHÁTI FERENC PÜSPÖK LÁTOGATÁSA FRANKFURTBAN ÉS GIESSENBEN

A külföldi magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott esztergom-budapesti segédpüspök 2020. február 23-án missziós látogatást tett a németországi Frankfurt am Main és Giessen városában a Szent Erzsébet Magyar Katolikus Egyházközség közösségeinél.

A hívek mindig erőt merítenek a főpástorral való találkozásból

Missziós látogatását megelőzően Cserháti Ferenc püspök február 22-én, szombaton este a frankfurti dóm plébániáján kétórás megbeszélést folytatott a frankfurti egyházmegye képviselőivel, az idegen anyanyelvű katolikus egyházközségek referensével, Alexandra Schumannal és az egyházmegye frankfurti püspöki megbízottjával...

(folytatás a 2. oldalon)

KERESSÜK, OLVASSUK AZ ÉLETÜNK-ET!

ÉLETÜNK

LII. évf. 3. szám

Az európai magyar katolikusok lapja

2020. március

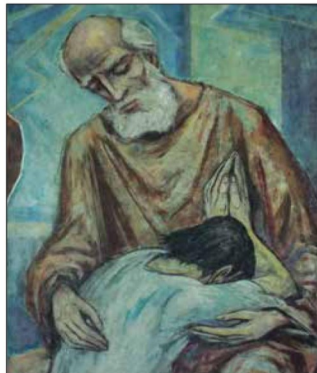
QUERIDA AMAZONIA: PÁPAI BUZDÍTÁS

Egy amazóniai arculatú egyháziért: Ferenc pápa szinódus utáni apostoli buzditása új utakat jelöl meg az evangelizálás, a környezetvédelem és a szegények érdekében. A Szentatyai megújult misziós lelkületre ösztönkél, illetve bátorítja a világi hívek szerepét az egyházi közösségekben.

„Querida Amazonia...” – „A szeretett Amazonia teljes tündöklésében, drámájában és titkáiban megmutatja magát a világnak” – így kezdődik Ferenc pápa szinódus utáni buzditása, amelyet február 12-én tettek közzé. Az első részben (2–4. pont) a pápa kifejti a buzditás lényegét. A szöveg sok utalást tartalmaz az amazóniai vidék püspöki konferenciáinak dokumentumaiból és a térség költőinek verseiből. A pápa a buzditásban papírra vetette mindazt, amit a szinódus „kiváltott belőle”, ugyanakkor nem kívánja sem megismételni, sem helyettesíteni a záródokumentumot, amit olvasásra ajánl. Szavai szerint az egész egyház „gazdagodhat és impulzusokat kaphat” belőle, amelyet az amazóniai helyi egyházak „alkalmaznia kell”. Az 5–7. pontban a pápa megosztja álmait az Amazonas-medencével kapcsolatosan, amelynek sorsa mindenkit érdekelnie kell, hiszen ez a föld a miénk is. „Négy nagyszabású álmot” fogalmaz meg. Az első a társadalmi álmom: az egyház álljon az elnyomottak oldalán (8–27. pont). Amazónia „harcoljon a legszegényebbek jogaiért”. Második a kulturális álmom: gondozni az amazóniai sokszínűséget (28–40. pont), megvédeni a térség kulturális gazdagságát. A harmadik az ökológiai álmom: egyesíteni a környezetvédelmet és a személyek gondozását (41–60. pont), ez az „ellenállhatatlan természeti kincsek megőrzésére” vonatkozik. Végül, de nem utolsósorban a negyedik az egyházi álmom: kialakítani az amazóniai arculatú egyházat (61–110. pont), azt, hogy a keresztény közösségek „képesek legyenek elköteleződni és megtestesülni Amazóniában”.

A *Querida Amazonia* utolsó, legvaskosabb fejezete „közvetlenebbül” a katolikus lelképítőkhoz és hívekhez szól, és az egyházi álmokra összpontosít. Ferenc pápa azt kéri, hogy egy „nagy misziós igehirdetés” (61.) és az „Amazóniában elengedhetetlen igehirdetés” (62–65.) keresztül fejlessék ki az „egyház amazóniai arculatát”. Nem elegendő a „társadalmi üzenet” eljuttatása. Ezeknek a népeknek „joguk van az evangélium hirdetéséhez”, különben „minden egyházi struktúra” egy NGO-vá, nem kormányzati szervezetté válik.

A fejezet jelentős része az inkultúrációról szól, arról, hogy az őslakos közösségekben meglévő értékeket számitásba kell venni az evangelizálásnál. Mivel sokan szegénységben élnek, a „szociális és a spirituális dimenzió” karöltve kell hogy működjön az inkultúrációban (75–76.), áll a buzditásban. A „papi szolgálat inkultúrációjára” (85–90.) a pápa szerint az egyháznak „bátor” választ kell adnia. „Nagyobb gyakorisággal kell biztosítani az euchariszta megünneplését”, ehhez pedig fontos „pontosabban meghatározni, hogy mi a pap feladata”. A választ a papi rend szentségében találjuk meg, amely csak a papot hatalmazza föl a szentmise bemutatására. Akkor hát miként tudjuk „biztosítani a papi szol-

MÉCS LÁSZLÓ: A tékozló fiú hazatér (részlet)

Csúfoltalak, otthagytalak. Kikértem jogos jussomat, csuhajra csaptam kalapom, apám kertjéből hetykemód vágtam virágos boromat.

Mámor-városba vitt a vágy, mely minden percben változik, mert minden ember idegen, összeverődött csók-kaloz: habzsol, lezúllik, távozik...

Elég volt. Nincs már botomon kéreg: lerágtá csúnya szám. Az örökségem oadalett. Megyek haza. Így koldusan, ha befogad atyám, hazám.

Jöjj Otthon, zsolttár-ajkú csend, egyhangú, látszat-unalom, melynek száz álma, színe van, cselédcarcú hétköznapok, jövőt őrölő élet-malom!

Család! Rettenő rejtelem, a kerítésed gyötrelme, trágyáz öröm, könny, fürtelem, – de az Igaz, a Szép, a JÓ s az Isten is benned terem!

Atyám, Teremtő, Atya vagy! Azt tedd velem, amit akarsz. Roncsolt botomat, szívemet ülted kertedbe, s újra szép rügyes lesz s arcom Isten-arc...

gálatot” a legtávolabbi vidékeken? Ferenc pápa arra szólítja a püspököket, különösen Latin-Amerikában, hogy „legyenek nagylelkűbbek”, irányítsák Amazónia felé azokat, akik „misziós hivatást éreznek magukban”, és gondolkodják újra a papképzést.

A Szentatyai buzditja a világiakat arra, hogy vállaljanak főszerepeket a közösségekben, és sürgeti új terek adását a nőknél, anélkül, hogy klerikalizálnák őket.

Ferenc pápa a *Querida Amazonia* apostoli buzditását egy imával zárja Amazónia Anyjához (111.): „Anyánk, nézz le Amazónia szegényeire, mert házaikat alantans érdekekből lerombolják [...]. Erítsd meg a hatalmasok érzékenységét, hogy még ha halljuk is, hogy már késő van, te arra hívsz minket, hogy mentstik meg azt, ami még él.” (Forrás: Vatikáni Rádió)

A BÖJT TUDATOS ÉLETRE TANÍT

Írta: Sebestyén Péter

Nagyböjt szent negyven napja a lelkünk pusztaságába történő be- vagy kivonulást jelenti. Ilyenkor mi is követjük a Lélek sugallatait, elvonulunk a csend, a belső összeszedettség pusztájába. A böjt és az imádság együtt jeleníti meg Istennek odaadott életünket. Nem lehet hinni böjt nélkül és böjtölni sem érdemes hit nélkül. A hívő ember nagyböjti negyvennapos visszavonulása egyfajta lelki edzés, lelki gyakorlat, Isten iránti szeretetünk és hűségünk szakitópróbája. Jézus Krisztus Szent Márk evangéliumában azt mondja: „Beteljesedett az idő.” A negyvennapos böjti időszak számára is a felkészülést jelentette a megváltói munkájára.

A Bibliában a negyvenes szám jelenti a teljességet, a hosszú időt, a kegyelmi időszakot. Negyven napig tartott a vízözön, negyven napon át imádkozott a hegyen Mózes, negyven évig bolyongott a nép a pusztában, negyven napig menekült Illés a Szent hegyig, a Hóreb. Ninive lakói negyven nap haladékot kaptak a megtérésre, Isten negyven ujját számolt ki az egy testté lett emberpár számára, földi bíró sem szabhatott ki negyvennél több bűntétést a törvényszegésért. Jézus is negyven napot töltött a pusztaságban az evangéliumok leírása szerint, ahol vadállatok és angyalok társaságában böjtölt és imádkozott. A Lélek ösztönzésére vonult a sivatagba – mint ahogy annak idején a próféták is tették –, hogy felkészülhes-

sen isteni küldetésére. A negyvennapos pusztai időzés önmagában is próbatétel. Vágyak, gondolatok, képek, ösztönök, kísértések törnek elő ilyenkor, amelyekkel Jézus, a mi Urunk is szembe találta magát. De Ő ellene mondott a Sátánnak, a Gonosznak, az önzésnek, és ezzel helyreállította a Teremtés rendjét. Isten és az ember kapcsolata újra harmónikusává vált.

A mi nagyböjti pusztai kivonulásunk is azért van, hogy farkasszemet nézzünk a bennünk lévő kísértésekkel, hogy leleplezzük valódi önmagunkat és odaadjuk magunkat az Úrnak. Nem vitathatók ugyan élettani hatásai, de a böjt első sorban bűnbánati gyakorlat. Nem diéta, nem éhségstrájk, nem fogyókúra, nem is koplasz – sokkal több ezeknél. A böjtben a teljesítménykényszer hajt, hanem Istenért üresítjük ki magunkat. Korunk nagy lelkivezetője, a holland bencés szerzetes, Anzelm Grün klasszikussá vált könyvecskéjének már a címe is sokatmondó: *A böjt test és lélek imája*. Szerinte, „aki nem böjtöl, abban elalszik az Isten utáni éhség és vágy. Aki nem vágyakozik, az nem virraszt. És aki nem virraszt, azt alva találja majd az érkező vőlegény.” A középkor nagy misztikusa, a jezsuita rend alapítója, Loyolai Szent Ignác is úgy fogalmazott, hogy amikor a fölöslegest vonjuk meg magunktól, az nem vezeklés, hanem mértékletesség. Vezeklés az, amikor a szükségéből vonunk el valamit.

(folytatás a 2. oldalon)

„ÓÁLTALA, ÓVELE ÉS ÓBENNE...” Püspökké szentelték Kovács Gergelyt

Történelmi pillanatok tanúja lehetett 2020. február 22-én egyházunk és népünk: a gyulafehérvári székesegyházban Gianfranco Ravasi, a Kultúra Pápai Tanácsának díboros elnöke püspökké szentelte a közel három évtized után Rómából hazatérő Kovács Gergely atyát, Románia legnagyobb főegyházmegyéjének új székei érsekét. Az eseményt még a nap is beragyogta, s a különböző országokból érkező két díboros, negyvenkét püspök, több mint négyszáz pap, a magyar és a román kormány, közzélet számos képviselője és a mintegy hater ezer örömteli szívvel hallgatta az új erdélyi érsek szavait: „Küldetésem és feladatam: jó pásztorként viselni gondját a nyájnak, olyanként, akinek ismerik hangját a juhok.”

„Köszönöm a jó Istennek, hogy számít rám és meghívott az Ő szolgálatába”

„Tekintetünket reád emeljük, és mivel türelmesen, okosan és bátran tétél támaságot Krisztus mellett, úgy tűnt számunkra, hogy rendelkezzel azokkal a szükséges

erényekkel, amelyekkel a szent dolgok főpásztori hivatalát el tudod látni. [...]

(folytatás a 3. oldalon)

KERESSÜK, OLVASSUK AZ ÉLETÜNK-ET!

SZEGZÁRDI NAGY VENDEL
LÉLEKHÚROK HARMÓNIAI

Gyönyörű Ez a dal,
szárnyal az ének,
eBBEN A versben fogan az élet!
Száguld Benne a lélek,
az elmúló évek,
vagy a végítélet?
Benne az élet igenlése,
a lelki, testi fényessége.
Hogyha hegedődön elpattan egy húr,
meghallod a disszonáns hangokat,
ám ha hárfád századik dróttja pendül,
észre sem veszed hogyha elcsendesül.
Lelked húrjai rezdülését
érzékeled csupán csak legbelül,
egyszer halkan zendül,
aztán olykor fellelkesül.
Arcod ráncá meg sem rezdül,
csupán szíved kalapál legbelül,
homlokodra barázdát szánt az idő,
gondokból gyúrt dombokat a teremtő,
könnyed csepp gyöngye gurul le sze-
medből.
Amit elértél, megköszönöd,
mi kimaradt, felejteti kösznyöd,
azért megmaradtak az álmok,
gyermekedre rátestárod.
Ne erőlted ha nem ez az óhaja,
hiszen ez a Te vágyad testámentuma.
Köszönöm, hogy életünk
legfontosabb percei
nem gurultak szerte szét,
őrizted szerelmünk
összetartó szeretetét,
a tűzhely melegét.
Boldogan átsétálsz kedveseddel
a szerelem lélekhídján,
felettünk feszül a szivárvány,
akár a ködmárvány.
S a langyos délutánban
Tovahalkulón látgy
Hangja hallik a szónak,
Bölcsőjét ringatja a mának,
majd követi a holnap.
A világ hívsága
messze került tőlem,
a fények sugára
fényévnnyire fut előttem,
utol sosem érem,
fogadd most is örömmel
ezt a csokrot tőlem.

Rálépek most egy új útra,
jó barátként segít ím újra,
szivárvány könnyeim mögül
mosolygom reád szeretettel.
Potyognak örömkönnyeim,
gurulnak végig orcám ráncán,
mintha régi gyöngyvirágok
illatozó tánca
gyöngyözne a párnán.
Oszlopos kerengőin
Kristály kolostornak,
Mormolunk zsolozsmát
Az örökké valónak.
Végezetül utolér a végítélet,
minden álmunk semmivé lesz,
aztán belénk szakad a lélek.
Véget ér a mutatvány,
dallam szól a lármafán,
harang csendül templomunk tornyán.
Sorsunkat egy bölcs bagoly
figyeli egy diófán,
Múlt, jelen, és jövő
mindennapi csodáját,
enyhe szellő kocogtatja
az idő ablakát.

SZEKSZÁRD, 2020 ÁPRILIS 24.

ÁPRILY LAJOS
MÁRCIUS

A nap tüze, látod,
a fürge diákat
a hegyre kicsalta:
a csúcsra kiállt.

Csengve, nevetve
kibuggyan a kedve
s egy ős evoét
a fénybe kiált.

Régi, kiszáradt
tó vize árad,
néma kutakban
a víz kibuzog.

Zeng a picinyke
szénfejű cinke
víg dithyrambusa:
dactilusok.

Selymit a barka
már kitakarta,
sárga virágját
bontja a som.

Fut, fut az áram
a déli sugárban
s hőkken a hó
a hideg havason.

Barna patakja
napra kacagva
a lomha Marosba
csengve siet.

Zeng a csatorna,
zeng a hegy orma,
s zeng – ugye zeng,
ugye zeng a szíved?

Megavers 5
A DIASZPÓRÁBAN

A Szolnok TV kezdeményezésére
csatlakozva idén újra szavazhatnak
a világ előtt az Észak-Amerikában
élő magyar fiatalok.

A győztesekre értékes
nyeremények várnak!

JELENTKEZZ TE IS!

NEVEZÉSI HATÁRIDŐ:
2020. ÁPRILIS 11.

TÖLTSD FEL VIDEÓDAT
2020. ÁPRILIS 26.-IG

Korhatár: 4-től 30 éves korig

Információ és regisztráció:
www.kanadaimagarkulturalistanacs.com
tengerentulimegavers@gmail.com
f /tengerentulimegavers

2020

MINISZTER ELNÖK
KORMÁNYZAT

BETHLEN GÁBOR
ALBÉRDI ZS

Kereki
KÖZMŰVELÉSI ÉS
KULTURÁLIS KÖZÖSSÉG

AZ ELHUNYTAK FIGYELMEZTETÉSE: VIGYÁZZUNK EGYMÁSRA!

RADNÓTI MIKLÓS
NEM BÍRTA HÁT...

Nem bírta hát tovább a roncsolt szív s tüdő
a multat és e bomlott éveken
virrasztó gondokat, hitet, csalódást,
nem bírta más, csupán az értelem,

s az bírta volna még. De megszökött a test,
szived megállt, a festék megmeredt,
üres maradt a karton és a vászon,
kezed nem méléz már a lap felett;

árván maradt világod és világunk,
sötéten színes, fölmért s tág világ;
bivaly, ló, munkás, költő sír utánad
s a dési templom és a dési fák.

A sorsod ellenére voltál mester
és példakép. Hivő, igaz, okos;
a munkáló idő emel ma már;
hiába omlik rád sír földje most,

a dolgozók nehézkes népe feldobott, -
csodálatos roncsát a szörnyü tenger,
hű voltál hozzá s hozzád az kegyetlen,
de megtanul majd s többé nem felejt el.

S ha megtanult, úgy látja majd, ahogy te,
a külvárost, a tájat, társait;
mindegy, koporsót, korsót mond a kép,
vagy tűzfalat, mert minden arra int:

"Ember vigyázz, figyeld meg jól világod:
ez volt a múlt, emez a vad jelen, -
hordozd szivedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte,
hogy más legyen."

1944. február 29., Dési Huber István emlékére

corvina

HUNGARIAN CANADIAN BUSINESS DIRECTORY

EARLY BIRD SPECIAL

Show your business to the community,
Get new customers, extend your business
with the help of **Corvina Directory** book.
Be a part of the high quality publication.

**DON'T MISS THE DISCOUNT PRICES.
CALL US FOR MORE INFORMATION**

Serving the community since 2005

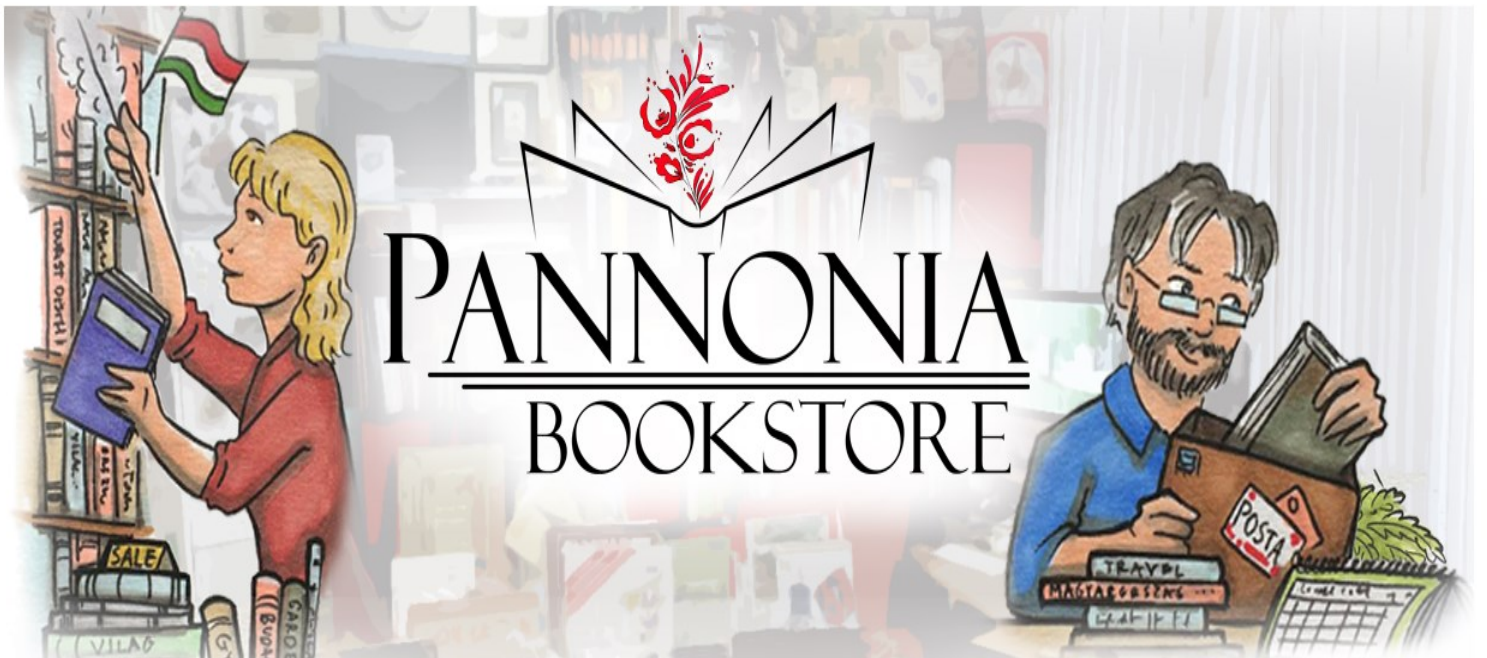
16th edition

2020

416-638-3431

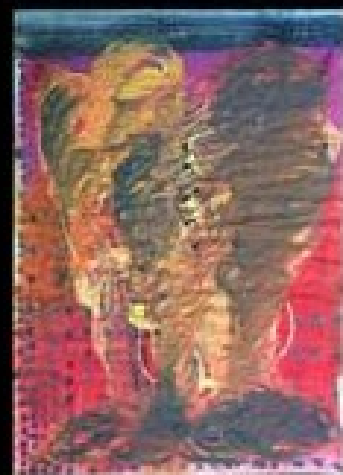
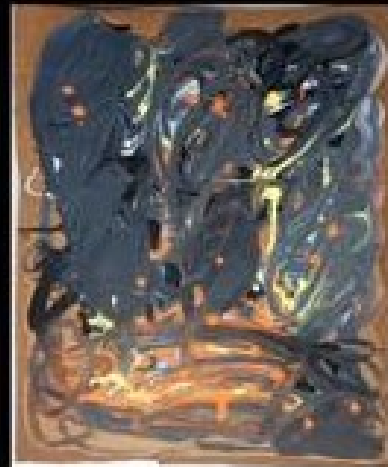
info@corvinadirectory.ca

www.corvinadirectory.ca

*Sipos Sándor: Forest fire in Amazonia, 3 variations
acrylic in paper*

MEGVALÓSULT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap